

7md

2011 m. gegužės 6 d., penktadienis

Nr. 18 (940) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ė | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

3

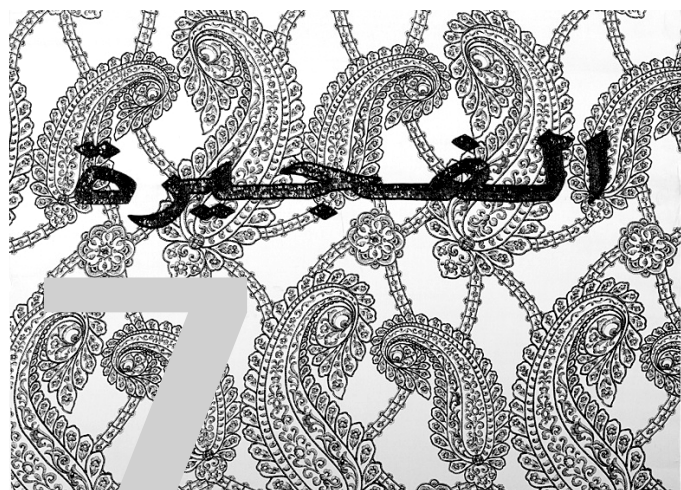
Pasaulio naujosios muzikos dienos Zagrebe

5

Tarptautinis simpoziumas Nidos meno kolonijoje

6

Audronės Vaupšienės paroda „Trys istorijos“

Loreta Bilinskaitė-Monie
Iš Emyratų miestų serijos „Fudžeira“. 2010 m.

Kalbiname menininkę Loretą Bilinskaitę

8

Nauji filmai – „Mergaitė“

Gerbiami skaitytojai,
Primename, kad iki gegužės 22 d. galite pratęsti
„7 meno dienų“ prenumeratą.
Prenumeratos kaina mėnesiui – 8 Lt.,
iki metų pabaigos – 40 Lt.
Preneratą priima visi „Lietuvos pašto“ skyriai
ir internetinis tinklalapis www.post.lt

Spektaklio „Dėdė Vania“ repeticija

LNDT ARCHYVO NUOTR.

Dėdė Vania šiandienos teatre

Su aktoriumi Arūnu Sakalausku kalbasi Daiva Šabasevičienė

Arūnas Sakalauskas – kraštutinių būsenų aktorius. Jis gali vaidinti įvairių žanrų spektakliuose – visi jam savi. Aktorius moka ne vien transliuoti energiją, bet ir valdyti žiūrovą. Jis traukia dėmesį net tada, kai soluoja kitas, ir dažnai vien savo buvimu pripildo spektaklį gyvybės.

Daiva Šabasevičienė: Bendraudama su Tavimi pajutau, kad Tu, kaip retas aktorius, tiksliai atskiri režisūros pagrindus. Neseniai Nacionaliniame dramos teatre dirbai su Ericu Lacascade'u. Jis – išskirtinis režisierius. Kaip Tu galėtum apibūdinti jo darbo Metodą? Kiek jis padėjo Tau kurti dėdę Vanią?

Arūnas Sakalauskas: E. Lacascade'as turi savo kalbą, turi savo matymą. Aš jį priėmiau be išlygų, tuo tarpu dirbant su kitais režisieriais gana dažnai atsiranda vidinių prieštaravimų. Yra dalykų, kurie paklūsta tau nesuprantamiems dėsniams. Kai matai, bet nesuvoki – vadinasi, kažko nesupranti. Tai sukelia diskomfortą aktoriui. O čia man viskas aišku. Lacascade'as man pasirodė labai panašus į Eimuntą Nekrošių. Nors jis nekartoja kai kurių mizanscenų,

lakstymų, akmenukų mėtymo, bet kiekviena jo judesio „formulė“ turi būti užpildyta emocija. Tu nieko negali daryti formaliai. Kaip suprantu, Nekrošiaus teatre taip pat negali būti trijų-keturių tokių pačių veiksmų pasikartojimų. Jie turi būti užpildyti vidine aktoriaus emocija, o tai nėra lengva. Su tokiu režisieriumi aktoriui reikia padirbėti kelerius metus, kad suprastum, kad galėtum užpildyti kiekvieną judesį ir nebūtų nereikalingų nusprūdimų.

D. Š.: Ar tu patenkintas dėdės Vania vaidmeniu?

A. S.: Kai kurios vietos pasisekė gerai, o kai kur „pirštas nuslysta nuo stygos“, kai kur neišlaikau paspausto akordo. Turiu omeny emociją išraišką.

D. Š.: Kaip manai, kodėl taip atsitinka?

A. S.: Tai laiko klausimas. Be to, aš ne viską sugebu. Tai beveik neįmanoma. Dėdė Vania – didelis vaidmuo. Išlaikyti įtampą daugiau nei tris valandas – fiziškai neįmanoma. Gal aš jau per senas ar dar kas nors. Arba organizmas pats saugosi, jis neleidžia tau eiti.

D. Š.: O kaip tuomet su „Helverio naktimi“? Esi sakęs, kad tai pats sudėtingiausias Tavo vaidmuo. Ar tai tikrai laiko klausimas – „Helverio naktis“ trunka valandą ir keturiasdešimt minučių?

A. S.: Taip, bet „Helverio naktis“ nėra tikslaus formalus piešinys. Šiame spektaklyje viskas vyksta daugmaž organiška. Veiksmas vyniojasi kaip siūlų kamuolys. „Helverio naktis“ lengviau. O „Dėdėje Vanoje“ tu turi tiksliai pasakyti žodį, pasisukęs tada ir tada, padaręs tiek ir tiek žingsnių... Reikia nepriekaištingai mokėti spektaklio partitūrą.

D. Š.: E. Lacascade'o metodas nepripažįsta savirežisūros, kurios kartais griebiasi net ir geri aktoriai.

A. S.: Statant bet kurią pjesę, turi suvokti, apie ką kalbi, ką jaučia tas žmogus, kurį vaidini. Bet be savo gyvenimo suvokimo labai sunku tai padaryti. Daugelį savo vaidmenų aš pradėjau suprasti tik praėjus penkiolikai–dvidešimčiai metų. Tik dabar suprantu, apie ką buvo kalbama, apie ką aš turėjau vaidinti. Čia gal ir yra tas susitapatinimas su savimi.

NUKELTA | 4 PSL.

Ir vėl – „Sugrįžimai“

Du koncertai Taikomosios dailės muziejuje

Aldona Eleonora Radvilaitė

Išibėgėjo Lietuvos muzikų rėmimo fondo rengiamas XIII tarptautinis muzikos festivalis „Sugrįžimai“ – galimybė koncertuoti Tėvynėje džiugina svetur besidarbuojančius muzikos atlikėjus, jų artimuosius, mokytojus, draugus. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje balandžio 26 d. pasirodė mecosopranas Auksė Trinkūnaitė, atvykusi net iš Pietų Afrikos Respublikos (PAR). Koncerte dalyvavo ir bosas-baritonas Ignas Misiūra-Tumanovas, jis padainavo visą pluoštą solinių kūrinių bei 3 duetus su viešnia. Dainininkams dėmesingai fortepijonu akompanavo Daiva Petručionytė.

Programa buvo labai įvairi. Pirmoje koncerto dalyje po A. Trinkūnaitės atliktos G.F. Händelio Rudžiero arijos iš operos „Alcina“ skambėjo I. Misiūros atliekama Simono arija iš to paties kompozitoriaus oratorijos „Judas Makabėjus“. Po viešnios išraiškiau padainuotų keturių A. Dvoržako ciklo „Čigoniškos dainos“ dalių („Mano daina skamba“, „Oi, mano trikampėli“, „Kai mama mane mokino dainuoti“ ir „Jei sakalas laisvai virš Tatrų gali skristi“), išraiškiau

Eglė ir Vasile Chisui

nuskambėjo boso-baritono atliekamos dvi dainos iš J. Brahmsio ciklo „Keturi rūsčios dainos“. F. Poulenco dvi dainos iš ciklo „Banalybės“ („Viešbutis“ ir „Kelionė į Paryžių“), atrodo buvo artimiausios A. Trinkūnaitės prigimčiai, o gal šio laikotarpio jos profesiniam pasiruošimui, nes buvo atliktos lengvai, žaismingai. Tačiau buvo sudėtinga suprasti atliekamos PAR kompozitoriaus S. Richfieldo dainos „Tamsūs vandenys“ žodžius, dainuojamus viena iš tos šalies kalbų, ir prasmę.

Išpūdingai M. Petrausko „Žalioj lankoj“ traktavo Ignas Misiūra, o Auksės atliekama R. Žigaičio išplėta lietuvių liaudies daina „Pūtė vėjas“, deja, nepaliko jokio išpūdingo. Pirmos dalies pabaigoje girdėjome duetą (kūriniai atliekami pritariant fortepijonui) dainuojamą S. Šimkaus „Plaukia sau laivelis“.

W.A. Mozarto „Il core vi dono“ iš operos „Visos jos tokios“ ryškiai jautėsi skirtingas dainininkų profesinis pasiruošimas, muzikos stiliaus supratimas: viešnia dainavo ap sunkintu, perspaustu garsu, kuris nesiderino prie lengvo žaismingo vyriško balso. Panašiai atrodė G. Donizetti Eleonoros arijos iš operos „Torkvato Tasso“ ir dono Alfonso arijos iš operos „Lukrecija Bordžija“ bei po to nuskambėjusio dueto iš šio autoriaus operos „Favoritė“ skirtingas traktavimas. Gal dėl patirties stokos ar jaudulio A. Trinkūnaitė kovojo su sudėtinga muzikine medžiaga (reikia pagirti solistę už tikslų intonavimą, o palinkėti dar gerokai padirbėti su dikcija), o I. Misiūra-Tumanovas šalia atrodė kaip brandus menininkas. Švariai intonuota buvo ir G. Bizet Habanera iš operos „Karmen“, nors kiek stigo žavesio. Dainininkas dar sykį pademonstravo savo profesinius gebėjimus ir artistišumą atlikdamas ariją iš G. Rossini operos „Vedybų vekselis“ ir po to smagiai bei žaismingai pateiktame šio kompozitoriaus duete „Oh! Che muso, che figura!..“ iš operos „Italė Alžyre“. Publikos džiaugsmui dainininkai bisui pateikė nediduką duetą iš populiarios F. Leharo operetės ir net pašoko valsą.

Balandžio 28 d. Taikomosios dailės muziejuje Vilniuje savo pasiekimus, gražius balsus demonstravo buvusi profesorė I. Laurušienė LMTA auklėtinė, sopranas Eglė Chisui, nuo 2006 m. gyvenanti Rumunijoje, jos vyras baritonas Vasile Chisui, Eglės brolis, tenoras Algirdas Bagdonavičius, meno licenciato laipsnį įgijęs prof. V. Juozapaičio klasėje LMTA. Jiems akompanavo dvi pianistės: Natalija Bagdonavičienė dėmesingai, prašmatniu garsu – savo vyro Algirdo solo kūriniais, o Giedrei Muralytei-Eriksonei teko atsakingas krūvis talkininkauti E. ir V. Chisui solo bei ansambliams.

Pirmoje koncerto dalyje solistai vienas paskui kitą dainavo skirtingų autorių arijas: E. Chisui skambiu balsu pradėjo W.A. Mozarto Ilijos arija „Se il padre perdei“ iš operos „Idomenėjas“, V. Chisui – išpūdingai, su vidine jėga – Gerardo rečitatyvu ir arija „Nemico della Patria“ iš U. Giordano operos „Andre Šenje“, Algirdas Bagdonavičius minkštai, plastiškai – Almavivos arija iš G. Rossini operos „Sevilijos kirpėjas“. V. Chisui su nesuvaldytu tragizmu, labai išraiškiau atliko Rigoletto sceną „Cortiggiani...“ iš G. Verdi operos „Rigoletas“, E. Chisui – artistiška, ryškiai,

su įvairia dinamika, įdomiom išraiškos priemonėmis – V. Barkausko Valdovės arija iš operos „Legenda apie meilę“, Algirdas nuoširdžiai, gražiu savo tenoru – Rūtenio arija iš V. Klovos operos „Pilėnai“. Pirmos dalies pabaigoje E. ir V. Chisui išpūdingai, skambiais dramatiškais balsais padainavo ir suvaldino Silvijo ir Nedos duetą iš R. Leoncavallo operos „Pajacai“.

Antrą koncerto dalį pradėjo A. Bagdonavičiaus nuotaikingai atlikta Nino Rotos daina iš kino filmo „Krikštaitė“. Don Karlo ir Rodrigo ryžtingas, temperamentingas duetas iš G. Verdi operos „Don carlos“ buvo sunkus išbandymas lyriniam tenorui, nes galimas V. Chisui baritonas nesulaikomai skriejo į salės erdvę. E. Chisui nuotaikingai, raiškiai padainavo N. Bretano „Seną čigoną“, o Vasile sužavėjo klausytojus A. Stojos daina „Po vestuvių“, ją padainavo ir suvaldino artistiška, temperamentingai, su išmone.

Koncerto pabaigoje buvo išraiškiau atlikti du G. Verdi ansambliai iš operų: Violetos ir Alfredo duetas „Un di felice“ iš „Traviatos“ ir Tercetas iš „Trubadūro“. Jų galingi garsai priverstė suvirpėti net senovines Arsenalo sienas.

Anonsai

Spektaklis į teatrą nevaikštantiems žiūrovams

Gegužės 7-ąją festivalį „Naujasis Baltijos šokis“ uždarys visiškai kitoks nei įprasta Islandų trupės „Kviss bumm bang“ spektaklis „Safari“. Į savo pasirodymą trupė kviečia teatro nelankančius žmones, juos mokys kitokių elgesio meno renginiuose ir kasdienybėje taisyklių. Apie paprastus dalykus, kurie gyvenimą padaro įdomesnį, pasakoja pačios „Kviss bumm bang“ šokėjos.

Savo spektaklyje „Safari“ žiūrovus mokysite, kaip elgtis festivalyje. Kodėl reikia tokių pamokų?

Žmogus negali mokėti visko, todėl kiekviena nauja pamoka yra naudinga. Lankyti meno festivalyje nėra taip paprasta, kaip gali atrodyti iš pirmo žvilgsnio. Pavyzdžiui, itin svarbu sukurti tinkamus žmones, galėti cituoti didžiulius meno kūrinius, gebėti tinkamu metu nevienaprasmiškai

nusišypsoti ir žinoti bent vieną ar dvi istorijas iš meno industrijos pasaulio. „Safari“ suteikia galimybę mėgautis menu ir kultūra festivalyje ar kitame renginyje, kuris skatina mąstyti.

Gal galite išduoti paslaptį, kokios tos pamokos?

Visų pirma žmones mokome klausyti – klausyti visko, visur ir visada. Mus domina, kodėl vieni dalykai yra laikomi įprastais ir teisingais, o kiti – nenormaliais. Savo pasirodymuose sukuriame atskirus pasaulius, ypatingas socialines struktūras, į kurias patekęs žiūrovas nebegali vadovautis įprastomis kasdienybės normomis ar įpročiais.

Ar tai ir yra laimingo gyvenimo receptas?

Teigti, kad mokome laimingo gyvenimo paslapių būtų per drąsu, tačiau manome, kad įprastų dalykų

kvestionavimas, gebėjimas į kasdienybę pažvelgti kitu kampu, tikrai praskaidrina nuotaiką.

Analizuojame prasmes, kurias suteikiame mus supantiems daiktams, žodžiams, ceremonijoms. Užuo stebėję pasaulį per saugų atstumą, įtraukiame žiūrovą į neįprastas situacijas ir kartu nagrinėjame mums įdomius dalykus.

Žiūrovą mokote, kaip elgtis festivalyje, gyvenime, o kaip jis turėtų elgtis per Jūsų pasirodymą?

Jame nėra nei aktorių, nei žiūrovų – yra tik dalyviai. Pasirodymui nereikia nusiteikti iš anksto – patekęs į pasirodymą žmogus elgiasi taip, kaip paprastai nesielgia, ir mokosi iš savęs, iš mūsų, iš kitų dalyvių.

Į spektaklį kviečiate teatro nelankančius žmones. O ko mokote meno žinovus?

Mūsų pasirodymuose dalyvavusių žiūrovų prašome nepamiršti savo patirčių ir retkarčiais pažvelgti į juos supančius daiktus kitu kampu. Raguiname žmones kvestionuoti normas ir tikėti gebėjimu keisti kasdienybę. Kviečiame į spektaklį 21-erių sulaukusius žmones.

Trupė „Kviss bumm bang“ įkūrė trys merginos: Vilborg Olafsdottir, Eva Bjork, Eva Run Snorraddottir. Jau pats pirmasis jų spektaklis „Normų Olimpiada“ susilaukė sėkmės menu festivalyje „ArtFart“. Merginos nuolat ieško naujų išraiškos bei meno formų.

„Kviss bumm bang“ pasirodymas vyks šį šeštadienį 20 val. „Menu spaustuvėje“.

NBS '11 INF.

Anonsai

Eksperimentiniame koncerte – afrikietiško ir žemaitiško dainų sintezė

Unikaliame eksperimentiniame koncerte Vilniuje atlikėjai iš Lietuvos ir Afrikos apjungs žemaitiško liaudies dainų ir tradicinių afrikietiško melodijų skambesį. „Afro – LT projektas“ vienoje scenoje suvienys atlikėjus – instrumentalistus, perkusininkus – iš Lietuvos ir Afrikos, jie eksperimentuodami muzikos garsais ir ritmais ieškos sąsajų tarp šių tolimų kultūrų.

Gegužės 22 d. 19 val. muzikos klubo „Artistai“ kiemelyje (Šv. Kazimiero g. 3, įėjimas nemokamas) vyksiančiame renginyje, kuris taps baigiamuoju festivalio „Afrikos dienos“ akcentu, pasirodys atlikėjas ir kompozitorius iš Togo – Plazi Halaoui. Jau kelerius metus gyvenantis Lietuvoje, čia apsispratus ir išmokęs lietuvių kalbos, Plazi gros kartu su Aidu Buivydu ir džiugins togietaška akustine muzika *B'Ham Membou*.

Koncerte sąsajų tarp lietuviškos ir afrikietiškos muzikos ieškos ir instrumentalistas Saulius Petreikis „Semas“, eksperimentuojantis su garsu ir besidomintis įvairių šalių etnine liaudies muzika. Šis atlikėjas, daug keliaujantis po visą pasaulį ir tyrinėjantis daugybės kraštų melodijas, savo pasirodymo metu kurs unikalią vokalinę lietuvišką ir žemaitišką dainų sintezę.

Djembe mokytojas iš Kongo, kelis metus lietuvius mokantis būgnų ritmų – Papy Basembe Bahati, – baigiamajame „Afrikos dienų“ koncerte su savo mokiniais afrikietiška nuotaišką kurs atlikdamas Kongo tradicinę būgnų muziką. Žiūrovai galės išgirsti

ne tik Vakarų Afrikos, bet ir Centrinės Afrikos muzikos.

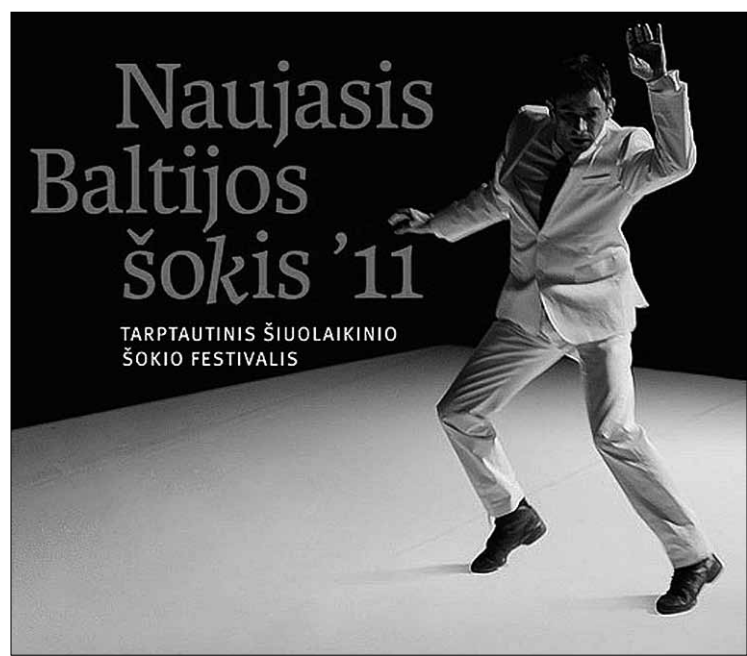
„Lietuva ir Afrika – labai tolimos, jų kultūras skiria tūkstančiai kilometrų ir skirtingi žemynai. Tačiau šiuo koncertu sieksime parodyti, kad net tarp tokių tolimų kraštų galima rasti sąsajų, megzti dialogą tarp jų meno pasaulių. Šio projekto idėja atspindi ir viso „Afrikos dienų“ festivalio tikslą – griauti barjerus ir tiesti tiltus tarp Lietuvos ir Afrikos“, – sako viena iš „Afrikos dienų“ organizatorių Justė Rakštytė.

„Afro – LT projekte“ afrikietiškas ritmas taip pat džiugins būgnų meistrų grupę, kurią sudaro 4 lietuviai, įvaldę afrikietiško ritmų paslaptis: Gediminas Mačiulskis, Mikas Šliogeris, Žydrūnas Mockūnas ir Martynas Sučyla. Vaikiniai gros tradiciniais afrikiečių *dunun* ir *djembe* būgnais. Grupė atliks Vakarų Afrikos *fankani* ir tiriba šokius.

Fankani – iš tiesų yra pasisveikinimo šokis, atliekamas per daugelį švenčių ar artimųjų susitikimo metu. *Tiriba* – Vakarų Gvinėjos Boke ir Boffa regionų Laduma tautos šokis. Šis bendras mergaičių ir jų motinų šokis šokamas išventinant merginas į moteris. Muzikantų atliekami ritmai yra neatsiejami nuo šokio, trykšta afrikietiška energija ir priverčia judėti kiekvieną.

„Afrikos dienos 2011“ – ne pelno siekiantis Juodosios Afrikos kultūros festivalis, kurio programoje šiemet – muzikos koncertai, meno dirbtuvės, kino seansai, parodos, diskusijos ir kiti renginiai. Festivalis vyks Vilniuje gegužės 18–22 d.

FESTIVALIO RENGĖJŲ INF.

Mirabilia Memorabilia

ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienos Zagrebe

Vytautas Germanavičius

Šiomet 50-ies metų jubiliejų švenčianti Zagrebo muzikos bienalė išlieka pačiu svarbiausiu muzikiniu renginiu Balkanų regione. Neatsitiktinai Zagrebo muzikos bienalės pagrindu šiais metais balandžio 7–17 dienomis buvo surengtos Tarptautinės šiuolaikinės muzikos draugijos (ISCM) Pasaulio naujosios muzikos dienos, jos Kroatijos sostinėje rengiamos jau antrą kartą. ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienų renginiai, į kuriuos atvyko kompozitoriai, muzikologai, šiuolaikinio meno gerbėjai iš daugiau nei 50 penkių kontinentų valstybių, vyko ne tik Zagrebe, bet ir kituose Kroatijos miestuose. Festivalio temos pavadinimas – **Mirabilia Memorabilia**, kaip ir žymaus kroatų kompozitoriaus Milko Kelemenio kūrinio – reiškia nusteblimą ir prisiminimą, kurį inspiruoja 50-ies metų bienalės istorija. Šio festivalio globėjas – Kroatijos Respublikos Prezidentas Ivo Josipovičius, jis yra įgijęs kompozitoriaus išsilavinimą, yra buvęs ankstesnių muzikos bienalės festivalių direktoriumi, o taip pat ISCM Kroatijos sekcijos prezidentu.

1961 m. M. Kelemenio inicijuota pirmoji Zagrebo muzikos bienalė buvo vienas revoliucingiausių muzikos festivalių, teikiantis pirmenybę tuometinio Vakarų muzikos avangardo srovėms ir tiesiantis tiltus tarp „kapitalistinių“ Vakarų ir komunistinių Rytų ir Pietų Europos bloko valstybių. Jau 1963 m. Igoris Stravinskis Zagrebe dirigavo A. Bergo „Voceką“, pirmą kartą pristatytą Hamburgo operos teatre. „Aš atsimenu juos atskrendant dviem lėktuvais“, – prisiminė M. Kelemenas. Tuo metu „The New York Times“ rašė apie muzikos revoliuciją Zagrebe. Vakarų kompozitoriai J. Cage'as ir M. Kagelis buvo pirmieji, kurių muzika, pristatyta bienalėje, pradėjo griauti to meto nusistovėjusias normas, skleisdama naują muzikinių minčių ir idėjų srautą, kitokį naujo meno supratimą. Pagrindiniai 7-ojo dešimtmečio pradžios meno centrai – Zagrebo animacinių filmų mokykla, Gorgonos grupė, subūrusi konstruktyvizmo ir progresyvizmo atstovus, GEFF – trumpametražių eksperimentinių filmų festivaliai „Naujos tendencijos“ ir „Zagrebo bienalė“ – buvo visos meno disciplinos, naujos muzikos platformas pristatantys dešimtmečio judėjimai, be to, jie niekada nebuvo iki galo izoliuoti nuo Vakarų Europos meno kryptų ir judėjimų. M. Kelemenas, patyręs didžiulį informacinį šoką dar 1957 m. Darmštate, dabar sakė: „Atrodo jau per vėlu, naujoji muzika beveik ideologizuota.“

Šiame globalizacijos amžiuje naujoji muzika atvira įvairiems stiliams ir žanrams. Tai, kas dominavo ankstesnių dešimtmečių muzikos bienalėje, šiandien – jau istorija, apjungianti ir reflektuojanti naujas įtakas, naujus požiūrius, inspiruojanti naujų muzikinių tendencijų atsiradimą.

Kroatų saksofonininkų kvartetas „New Sax 4“

Per pusę amžiaus Zagrebo muzikos bienalė išaugino ne vieną šiuolaikinės muzikos gerbėjų kartą ir suvaidino didžiulį vaidmenį propaguojant kroatų kompozitorių muziką Europoje ir visame pasaulyje.

Pasak festivalio meno vadovo Borislavo Šipušo, „buvo ilgai svarstyta, kokią festivalio programą sudaryti, galbūt net pakartoti pirmuosius 1961 m. vykusius koncertus, kol pagaliau nuspręsta atiduoti pagarbą svarbiausiems kroatų kompozitoriams, kurie savo kūriniais įnešė didžiulį indėlį į kroatų šiuolaikinę muziką“. Tai festivalio įkūrėjas M. Kelemenas, Ivo Malecas (didžiausias bienalės kritikas), taip pat Stanko Horvatas, Natko Devčicas ir Dubravko Detoni. Šių kompozitorių simfoniniai ir kameriniai opusai buvo atliekami bienalės metu. Stipri, įdomi ir skirtinga kroatų kompozitorių orkestrinė muzika ilgai neleido festivalio kompozitoriams palikti scenos.

Išskirtinis festivalio svečias buvo žymus lenkų kompozitorius Krzysztof Pendereckis; jis dirigavo Zagrebo filharmonijos simfoniniam orkestrui atliekant du jo paties kūrinius – „Sinfonietta styginiams“ ir „Koncertą valtornai ir orkestrui“ (solo grojo valtornininkas virtuozas Radovanas Vlatkovičius) ir dabartinio Kroatijos Prezidento I. Josipovičiaus kūrinį „Epikūro sodas“.

Šešiuose vakariniuose simfoninės muzikos koncertuose, vykusiuose garsojoje Vatroslavo Lisinskio koncertų salėje, dalyvavo „Arena di Verona“ fondo orkestras, Vroclavo Witoldo Lutoslawskio filharmonijos simfoninis orkestras, Plovdivo filharmonijos, Kroatijos radijo ir televizijos simfoniniai orkestrai ir Kroatijos radijo ir televizijos choras.

Didelis dėmesys buvo skirtas festivalio bendradarbiavimui su nacionaliniais teatrais aptarti; kalbėta ne tik dėl naujų sceninių kūrinių pastatymų ir kooperacijos kitų miestų teatruose, bet ir dėl kompozitorių naujų kūrinių išlaikymo teatrų programose. „Kroatijos nacionalinis teatras iš karto priėmė pasiūlymą bendradarbiauti. Nors ir buvo gauta didžiulė finansinė parama iš Kroatijos kultūros ministerijos, tačiau dėl kitų miestų teatrų menko finansavimo buvo likę daug klausimų“, – sakė festivalio meno vadovas B. Šipušas. Jauno kompozitoriaus

Josipo Skenderio opera „Striboro miškas“ buvo parodyta daugelyje miestų (Rijekoje, Varaždine, Split, Osijekoje); du Kroatijos nacionalinio teatro pastatymai – opera „Karaliai ir arklainikai“ ir elektroninis muzikinis baletas „Mano vardas niekas. Niekas niekas“ (autorai – festivalio meno vadovas B. Šipušas ir kompozitorius Frano Durovičius) – buvo parodyti taip pat Varaždino ir Osijekio miestų teatruose, tiesioginę transliaciją galima buvo žiūrėti „Zagrebo Tuškanac“

kino teatro salėje bei per Kroatijos nacionalinę televiziją, o visi festivalio koncertai buvo tiesiogiai transliuojami per Kroatijos nacionalinį radiją. Bendradarbiaujant su Kroatijos nacionaliniais teatrais ir simfoniniais orkestrais kroatų kompozitoriams užsakyti penki stambios formos kūriniai, penkios naujos premjeros skambėjo ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienų metu.

Buvo atlikti ne tik stambių žanrų kūriniai, vyko daugybė kamerinės ir elektroakustinės muzikos koncertų, multimedijų instaliacijų, garso, skulptūros, šokio performansų, Kroatijos armijos pajėgų pučiamųjų orkestro, tūbų kvarteto, perspektyvaus perkusininkų ansamblio koncertai.

Per ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienas Zagrebe pristatytas ir Vytauto

Germanavičiaus kūrinys „Ophiuchus“, jį, dalyvaujant autoriui, pagrindinėje festivalio kamerinėje Mimaros salėje atliko kroatų saksofonininkų kvartetas „New Sax 4“. Tarptautinės žiuri atrinktas kompozitoriaus darbas buvo vienintelis Lietuvai atstovaujantis kūrinys. „Ophiuchus“, 2006-aisiais sukurtas saksofonų kvartetui „Amstel Quartet“, jau skambėjo Olandijoje, Lietuvoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose. Festivalio koncertą įrašė Kroatijos radijas, o per apžvalginę laidą buvo galima išgirsti interviu su mūsų kompozitoriumi.

Kroatų tradicinių instrumentų tambūrų orkestro koncertas vyko Kroatijos radijo ir televizijos koncertų salėje. Tambūrų orkestras įkurtas 1941 m. prie Kroatijos radijo, o koncertinę veiklą pradėjo grodamas kroatų folklorinę muziką. Dabar orkestro repertuare daug šiuolaikinių kroatų ir užsienio autorių kūrinių. „Tambūrų orkestras siekia populiarinti ne tik savo šalies kompozitorių kūrybą, bet ir tradicinius instrumentus“, – teigė daugelyje pasaulio valstybių koncertavęs šio kolektyvo vadovas Siniša Leopoldas.

Kaip ir kiekvienais metais, festivalio pabaigoje buvo paskelbtas ISCM/

ISCM/IAMIC užsakymas parašyti naują kūrinį, kuris kitais metais bus atliktas „Spectra Ensemble“ ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienų festivalyje Belgijoje.

Jau suplanuoti nauji ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienų renginiai 2012–2014 metams. Tuo galima pažymėti didelį Centrinės ir Pietų Europos šalių aktyvumą imantis iniciatyvos organizuojant šiuos brangiai kainuojančius ir rimtos vadybos reikalaujančius renginius. Susitarimas dėl 2014 m. Vroclave vyksiančio ISCM festivalio buvo patvirtintas per šiais metais Zagrebe vykusią ISCM asamblėją, kurioje dalyvavo Vroclavo miesto vice-meras ir filharmonijos, operos teatro, festivalių „Wratislavia Cantans“, „Musica Polonia Nova“ atstovai. 2011 m. Vroclave vyks Europos Sąjungos kultūros kongresas, be to, Vroclavas paskelbtas 2016-ųjų Europos kultūros sostine, tad 2014 m. planuojamas grandiozinis ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienų renginys – statoma nauja, moderni simfoninio orkestro koncertų salė, kurioje galės vykti taip pat ir šiuolaikinės operos festivalis bei kiti muzikiniai renginiai; Vroclavo savivaldybė jau suplanavo biudžetą

naujiems kūriniais užsakyti. 2013 m. ISCM Pasaulio naujosios muzikos dienos rengiamos trijuose Europos miestuose – Košice, Bratislavoje ir Vienoje, tai bendras dviejų šalių, Austrijos ir Slovakijos, projektas, o ateinančių metų ISCM Pasaulio naujųjų muzikos dienų festivalis vyks net penkiuose Belgijos miestuose.

Nuo ISCM organizacijos įkūrimo 1922-aisiais surengta daugybė ISCM naujosios muzikos festivalių įvairiose pasaulio valstybėse, taip sudaryta galimybė supažindinti kiekvienos šalies publiką su naujausia pasaulio kompozitorių muzika, patirti įvairių stilių, skirtingos muzikinės estetikos, kultūrinių kontekstų įvairovę, atspindinčią kompozitorių kūriniuose, gyvai stebėti menininkų atsakus į pasaulyje vyraujančius procesus ir įtakas.

Dėdė Vania šiandienos teatre

Su aktoriumi Arūnu Sakalausku kalbasi Daiva Šabasevičienė

ATKELTA IŠ 1 PSL.

D. Š.: Ar Tu jau pažįsti dėdė Vanią?
A. S.: Man šis vaidmuo yra aiškus, aš pats visa tai išgyvenu. Daugelis iš mūsų tai išgyveno. Tu – irgi. Visi mes buvom suvilioti kaip dėdė Vania: suvilioti teatru jaunystėje... Tik paskui mes pamatėme, koks tas teatras yra. Jis nėra visada toks, kokį mes vaizdavomės.

D. Š.: Kuo imponavo E. Lacascade'o darbas?

A. S.: Laisvumu, įtampos nebuvimu. Jis aiškiai mato tą spektaklį. Problema slypi aktoriuose.

D. Š.: Jis yra kūrėjas, ne amatininkas.
A. S.: Žinoma, kūrėjas. Jau vien tai, kad atvažiavo antrą kartą ir dirbo be honoraro! Joks amatininkas tokiomis sąlygomis nedirbtų.

D. Š.: Šiandien pasaulyje daug meistrų sukuria „tvarkingus“, tačiau nuobodžius kūrinius, kurie reiškia „netiesą“. Kaip vis dėlto yra su tuo spektaklio matymu? Ar tik aktorius gali išskleisti jo esmę?

A. S.: Riba tarp meno ir amato sunkiai apčiuopiama. Amatininkai paprastai sukuria spektaklius ir juos palieka. Panašiai kaip kine: nufilmavai, sumontavai ir žinai, kad daugiau nieko nepataisysi. O kūrėjas nuolat grįžta prie savo darbo, vis primena, apie ką kalbama. Retai pamatysi šimtą savo spektaklį žiūrintį režisierių. Tikrai. Galiu juos suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų.

D. Š.: O kaip režisūrą šįkart papildė Daria Lippi? Kiek ji prisidėjo prie vaidmens kūrimo?

A. S.: Jie abu susigroję. Turi savo darbo principus, savo kalbą. Jie dirba

pagal kelias teatrines sistemas, – ir Mejerholdo, ir Rytų teatro, kur nuo pozos einama link emocijos. Todėl tas piešinys toks ir yra: įvairūs atsėdimai, pasilenkimai, paėmimai. Nenuėik per toli nuo partnerio, nes tada jau kitaip kalbėsi. Jie naudojami atrastom metodikom, tai aiškiai matosi. Ir įvaldę jas tobulai: ima instrumentą ir groja, rodydami, kaip turėtų būti. Ir Lacascade'as, ir Lippi – abu puikiai išmano sceninį judesį. Man svarbu buvo pačiam pajusti tas vietas,

kur yra duobės, kur aš esu tuščias, kur dar nesugebu dirbti.

D. Š.: Gal per daug iš savęs reikalauji?

A. S.: Ne, aš noriu jaustis komfortiškai. Viskas gerai, kai tu tiksliai žinai, kokia šią akimirką turi būti tavo emocija, kokia poza, koks judesys. Kai šito nežinau, kai nesurandu vizualios išraiškos, jaučiu diskomfortą. Lygiai taip pat galiu pajusti diskomfortą tuomet, kai vizuali išraiška yra, bet

emociją jai suteikiu kitokią, nei turėtų būti.

D. Š.: O kuo užpildomos ilgos pauzės?

A. S.: Jos neturi atrodyti kaip atvirukas. Jei jos atrodo tuščios, vadinasi, kažką darau ne taip. O kartais spektakliui reikalingas ir vizualus grožis: gėlės, stalas...

D. Š.: Kodėl toks išskirtinis spektaklis nesurenka žiūrovų? Trūksta reklamos? Netraukia kvietinių režisierių pastatymai?

A. S.: Nelanko ir tiek. „Dėdė Vania“ – nuvalkiotas reikalas. Banalu. Apie meilę – irgi banalu. Ne tie laikai. Atėjo kitų žmonių karta.

D. Š.: O kur Čechovo universalumas? Kur jo temų nemarumas?

A. S.: Kol žmogus pats su tom temom nesiduria, tol jos atrodo pasenusios. Žmogus viską privalo išgyventi pats. Kiekvienas anksčiau ar vėliau pagalvos, kad kitaip galėjo nugyventi gyvenimą. Ir jau nieko nebepakeisi. Su šituo susidurs beveik kiekvienas. Na, gal iš tūkstančio koks vienas nepagalvos. Pagalvos, kad galėjo gyventi su kitu žmogumi, ne čia, pasirinkti kitą profesiją, bet iš tikrųjų pasirinkti negalėjo.

D. Š.: Kartais susidaro įspūdis, kad žiūrovų nepriviliotų net tokio lygio režisūra, kaip, pavyzdžiui, amžiną atilš Ingmaro Bergmano.

A. S.: Mūsų požiūris labai ribotas. Kartais nepriimami fenomenalūs darbai. Panašiai buvo po Dante „Dieviškosios komedijos“, kai per susitikimą vienas garbus režisierius paklausė Romeo Castellucci, ar jis apskritai skaitęs šį kūrinių. Mes organiškai nepriimame,

nemokame atsiriboję matyti daugelio dalykų. Ateiname iš anksto nusistatę.

D. Š.: Tai kaip tada sudominti teatru?

A. S.: Supratingų žiūrovų visada atsiras. Jie nuolat ieško teatro. Beje, aktoriai yra žmonės, matę mažiausiai spektaklių. Tai paradoksas, taip neturėtų būti.

D. Š.: Ar tiki reklama ir vadyba, ugdant inteligentišką žiūrovą?

A. S.: Visiškai. Reklama ir vadyba turi būti tokia: spjaunanti į bet kokius skrupulus. Nors spektakliai geriausiai „prasisuka“, gandą perduodant iš lūpų į lūpas.

D. Š.: Režisierius išvažiavo. Kaip jūs, aktoriai, jaučiatės be jo „akies“?

A. S.: Mes dabar scenoje matysime vieną, du, tris personažus, o jų yra dešimt. Jis matydavo juos visus ir žinojo, kaip turi būti. Aktoriai yra tokie: palikti be priežiūros, jie tuoj pat pradeda režisuoti save.

D. Š.: Ar per gana ilgą Tavo buvimą teatre pasikeitė aktoriaus profesijos nuostatos? Ar šiandien sunku būti aktoriumi?

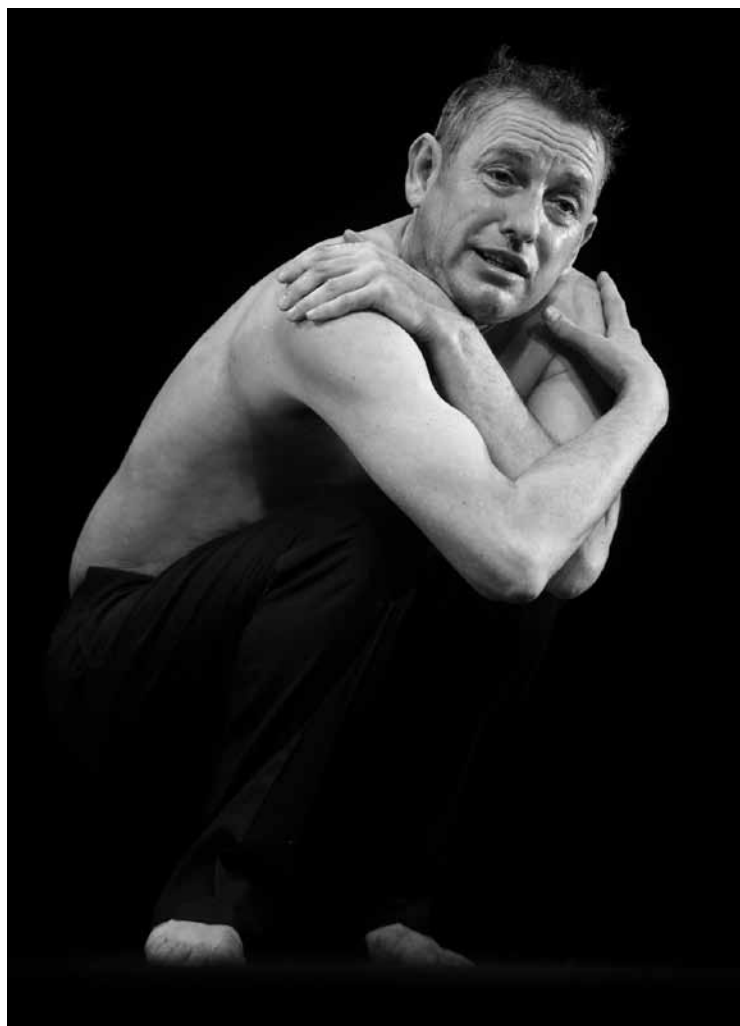
A. S.: Sunkus darbas. Ir darosi vis sunkiau. Kartais net pagalvoju: gal neverta plėšytis?

D. Š.: Ir spektakliuose, ir gyvenime Tau būdinga aukšta etika.

A. S.: Tai netiesa, nesuistvarkau su savo gyvenimu...

D. Š.: Manau, Tavo dabartinę būseną veikia dėdė Vania. Linkiu kuo geriausios kloties.

PARENGĖ DAIVA ŠABASEVIČIENĖ

LNDF ARCHYVO NUOTIK.

Premjeros

Paskelbta filmo „Tadas Blinda. Pradžia“ premjeros data

Trečiadienį „Forum Cinemas Vingis“ surengtoje spaudos konferencijoje filmo „Tadas Blinda. Pradžia“ kūrėjai paskelbė premjeros datą – 2011-ųjų rugsėjo 23 d., parodė reklaminę filmo medžiagą ir atsakė į žiniasklaidos klausimus. Prodiuseris Žilvinas Naujokas ir režisierius Donatas Ulvydas neslėpė ambicijų: jie mano sukūrę kokybišką patriotišką nuotykių filmą su Lietuvoje gerai atpažįstamu personažu ir tikisi, kad pasakojimą apie kilnų plėšiką Tada Blindą pasižiūrės didžioji

Lietuvos žiūrovų dalis. „Tadas Blinda. Pradžia“ kainavo beveik 1 mln. eurų, scenarijų parašė Jonas Banys, operatorius – Ramūnas Greičius. Filmą bus rodomas tik salėse su skaitmeniniais kino projektoriais.

Pasak D. Ulvydo, ilgai užtrukusi filmo gamyba išėjo į naudą: „Nėra to blogo, kas neišeitų į gera. Kad ir kaip sunku išverti premjeros nukėlimą, galiu pasidžiaugti, kad tas laikas bus panaudotas filmui tobulinti. Galime daugiau dėmesio skirti muzikai, spalvų ir vaizdo korekcijai, įgarsinimui.“

Spaudos konferencijoje „Tado Blindos“ kūrėjai ne kartą pabrėžė patrio-

tinis ir filmo, ir jo kūrimo aspektus. Režisierius sakė: „Tikiu, kad kruopščiai atliekami baigiamieji darbai tik dar labiau priartins prie galimybės pateikti Lietuvos žiūrovams maksimaliai išbaigtą, nugludintą, su pagarba, atsivimu ir, drįstu sakyti, su meile Lietuvai sukurtą kūrinių.“

Nuotykių filmas „Tadas Blinda. Pradžia“ pasakos apie „svieto“ lygintojo Tado Blindos jaunystę ir įvykius, sukėrusius Žemaitiją XIX a. didžiojo sukilimo išvakarėse. Filme, kuris buvo kuriamas Nemenčinės pelkėse, Aukštadvario, Lentvario ir Dubingių apylinkėse, Rumšiškių etnografiniame miestelyje bei unikalią dvasią išsaugojusiam Renavo dvare (Mažeikių r.), pagrindinį vaidmenį sukūrė dainininkas Mantas Jankavičius. Taip pat vaidina Tatjana Liutajeva ir jos dukra Agnė Dītkovskytė, Antanas Šurna, Dainius Kazlauskas, Donatas Banionis, Vidas Petkevičius, Mykolas Vildžiūnas, Jokūbas Bareikis, Andrius Kaniava ir kiti.

Daugiau informacijos apie filmą: www.facebook.com/FilmasBlinda, www.tadasblinda.lt

PAGAL CLINIC212 INF.

Kronika

Gegužės 7 – vienos dienos renginys

Trys nepriklausomos kuratorės: Danutė Gambickaitė, Eglė Juocevičiūtė, Jolanta Marcišauskytė-Jurašienė, bendradarbiaudamos su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu, rengia vienos dienos projektą-dedikaciją. Projekto tikslas – šiuolaikinio meno priemonėmis permąstyti Vileišių rūmų ansamblio, juose veikusių asmenybių ir institucijų reikšmę XX a. lietuvių kultūros plėtojei. Kadangi 2011-aisiais minėsime vieno reikšmingiausių Lietuvos nacionalinės dailės figūrų – Mikalojaus Konstantino Čiurlionio mirties metines, dėl projekto įgyvendinimui pasirinktų Vileišių rūmų ir iškeliamos nacionalinio meno problemos, renginys organiškai įsilies į M.K. Čiurlionio paminėti skirtų renginių kontekstą. Simboliška ir tai, kad projektui įgyvendinti pasirinkta gegužės 7-oji – Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena.

Projekto metu jauni šiuolaikinio meno kūrėjai kviečiami susipažinti su pastato istoriniu kultūriniu kontekstu ir kurti remiantis įvietinto (site-specific) meno strategijomis: savaip interpretuoti, suteikti vaizdinį pavidalą istorinėms,

kultūrinėms, socialinėms, vaizdinėms, garsinėms konkrečios vietos savybėms. Vileišių rūmuose įkurdinti menininkų kūriniai – tarsi šiuolaikinio žmogaus dialogo su jo istorija rezultatas, kuris suaktyvintų šią reikšmingą Lietuvos istorijai ir kultūrai vietą. Kūrinių aprašymai ir dokumentacijos dar vienus metus bus prieinamos visuomenei specialiai projektui sukurtoje interneto svetainėje: www.geguzes7.lt, ji pratęs parodą erdvėje ir laike.

Dalyviai: Robertas Narkus, Julius Balčikonis, Andrius Rugys, Justė Venclovaitė, Jurgita Žvinklytė, Marija Šnipaitė, Linas Jusionis, Ona Lozuraitytė, Rokas Pralgauskas.

Renginys vyks gegužės 7 d. 18–20 val. Programą ir kūrinius rasite www.geguzes7.lt

RENGĖJŲ INF.

Nida ir kiti demonai

Paskaita apie stereotipus užsieniečiams, kurie niekada tobulai neišmoks mūsų kalbos

Gegužės 3–6 d. Nidos meno kolonija kviečia į tarptautinį simpoziumą „Interformatas: peržaidžiant tarpdiscipliniškumą“, kuriame dalyvauja 40 užsienio ir Lietuvos menininkų, kuratorių, tyrėjų. Simpoziumas prasidėjo renginiu „Intro-formatas“ VDA, kur simpoziumo dalyviai pristatė savo projektus. Programa tęsiama Nidoje. Siūlome vienos iš dalyvių – Martos Vosyliūtės – tekstą.

Marta Vosyliūtė

Pirma, aš neemigravau.

Antra, mane išvadino nacionaliste dėl to, kad esu patriotė ir neemigravau, kadangi niekas iš mano giminės neemigravo, taigi, tiesiog neturiu kur Londone nakvoti ir atvirksčiai. Jei emigruočiau, labiausiai pasiilgčiau kalbos skambesio.

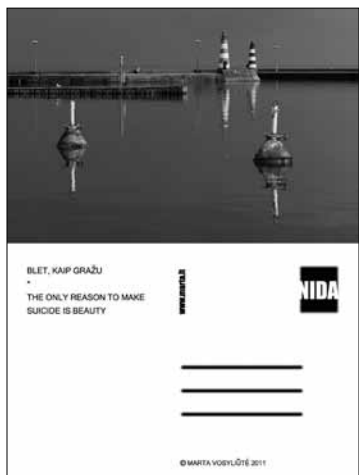
Trečia, dievinu stereotipus, nes jie padeda keliauti ir mąstyti – jei pirma pasakote, kad blondinės kvailos, siūlau pažiūrėti į mūsų prezidentę. Ir iškart užsičiaupsite. Žinant stereotipus, labai smagu juos atmesti ir susikurti savuosius. Pvz., jei kavą mėgsti labiau už arbatą, pastarąją diskriminuoji – štai kur mus veda hiperpolitkorektiškumas.

Ketvirta, tai paskaita užsieniečiams Nidos kolonijoje, nes jūs ir taip viską žinote.

Penkta, susikiškite savo komentarus į kišenės, aš jūsų nebebijau.

1. Vidinis Lietuvos inteligento monologas Nidoje

„...ir staiga tu supranti, kad esi velniškai religingas, dėkoti visiems, labiausiai pagoniškiems dievams už tai, kad esi prabangiausioje pajūrio erdvėje, tame mažulyčiame mūsų auksinių 99 km ruože, tada prisimeni

vaikystę, kaip tėvai ir motinos tave ir visus Lietuvos vaikus kasmet, arba kas antri metai, veždavo prie jūros, kaip veža juos iki šiol, nes tai svarbiausia jų pareiga, kaip tempia juos autobusais, mašinėlėmis, kompanijomis ir vienus, kaip siunčia į stovyklas, kad tik vaikas prisikvėpuotų to stebuklingo oro, tiršto kaip Marquezo romanuose ir pamirštų jautriuosius ir stiklinius ekranus, kad vietoj „čipsų“ valgytų žalumynus ir virtųsi sriubas, nepersidegintų ir būtinai judėtų. Bet visi nešvarūs mobilūs ekranai ir traškučiai naktimis irgi atbėga į pajūrį.

Būti inteligentus Nidoje reiškia kaip tik tai – kad gali čia atvykti ir ne sezono metu, likti po rugsėjo

pirmosios, visada galvoti kažką, kai nori negalvoti apie nieką, rengtis tik švelnių atspalvių drabužiais, kad ne-draskytum vietiniams akių, kiekvieną pirmadienį tikėti, kad pradėsi bėgioti rytais. Bet tingūs kaulai kartoja: „negimiau suknistu darbininku, kad kelčiau su saule“ ir tingūs kaulai lieka lovoje. Jis svajoja, kad parašys knygą, beveik mato jos viršelį, beveik žino jos dydį – bet ne temą, ne paskutinį puslapį, nes dabar tai nesvarbu, todėl Nidoje jis skaito visas kitas knygas, kurias sukaupė per metus.

Nepamirškime tiesiog klajoklių (*flaneur*) – pajūris tam yra ideali vieta. Klajokliai, pamynę imperatyvus skubėti ir pirkti tiesiog žiūri.

2. Nida yra ilgiausias Lietuvoje mieste

Kadaise man buvo labai sudėtinga įsivaizduoti, kaip Nida, Pervalka, Juodkrantė, Preila gali būti vieno miesto dalys. Dabar padeda satelitiniai žemėlapiai. Dabar nesuprantu, kodėl pusė juostos priklauso rusams, bet tai jau politika, į ją geriau nesikišti. Mano mylimiausia poetė Neringa Abrutytė buvo nidiškė, vėliau emigravo, kaip šimtai tūkstančių lietuvių. Žaizda ar laimėjimas. Gal padarom Nidoje Poezijos Pavasarį? Būtinai.

3. Kuršių Nerija yra unikali mišninė, gamtos ir pagoniškų dievų kūrybos pasekmė

Gyvas smėlis prarydavo ištisus kaimus, vien per 1706–1846 m. dingo keturiolika kaimų. Ir senoji Nida dukart (1678 ir 1732 m.) buvo dingus. Kai žmonės susiprotėjo nenaikinti miško bei krūmais apšodinti smėlynus, jie jautėsi saugiau, nes beformė

stichija buvo supančiota apynasriais. Mano galvai didžiausias kiekio ir laiko apimtis yra šiame sakinyje: *visą likusį gyvenimą grimzti skradžiai, žemyn į smėlį.*

4. Grįžtame prie prabangos

Nida yra brangiausias Lietuvos kurortas (lietuviams, aišku) – mat kiekvieną nosinaitę, kiekvieną citriną ar kėdę reikia atvežti iš žemyno. Išsuduoti, kad atostogavai Nidoje, reiškia, jog esi turtingas, žymus, žymus ir turtingas, kempingo pankas arba kad tavo seneliai nidiškiai. Ne sezono metu čia poilsiauja inteligentai, keisti dviratininkai, *McD* karta, jachtų savininkai atleikia apžiūrėti savo siūbuo-

Martos Vosyliūtės atvirukai

jančio turto. Sezono metu – visi kiti. Demisezoniniai yra vokiečiai ir rusai, kurie vis dar prasitaria, kad „*my liubim Pribaltiku, potomu što tam ticho ir poka spakoino, ibo malo našych*“. O vokiečių akys pilnos nostalgijos ir gražių lietuvių moterų (jos tikrai gražios). Turbūt abi temas valdo jų pinigai. Apie Adolfą Klaipėdos teatro balkonelyje pamirškime, nes tai jau politika.

5. Dieviškos gamtos ir kurortinio romano tema

Jai atskleisti geriausiai tinka pagyvenę vokiečiai, ieškantys malonumų, sekso ir kartais žmonių lietuvių. Nostalgijos temą jau paminėjau, o malonumas yra tai, kas turi būt nuolat atgaminama. Potencialias nuotakas galime skirstyti dvi grupes: jaunas, norinčias emigruoti, sukurti šeimą ir auginti jiems vaikus – nes bet kuris vokiečių yra turtingesnis už daugumą lietuvių, ir išsiskyrusias moteris, kurios tiesiog nori oriai nugyventi gyvenimą – kas vėl reiškia socialiai ir be snukių daužymo. Kol juokiatės, žiūrime skaičius. Pagal statistiką, 63,3 proc. Lietuvos moterų patyrė savo sutuoktinių ar partnerių prievartą.

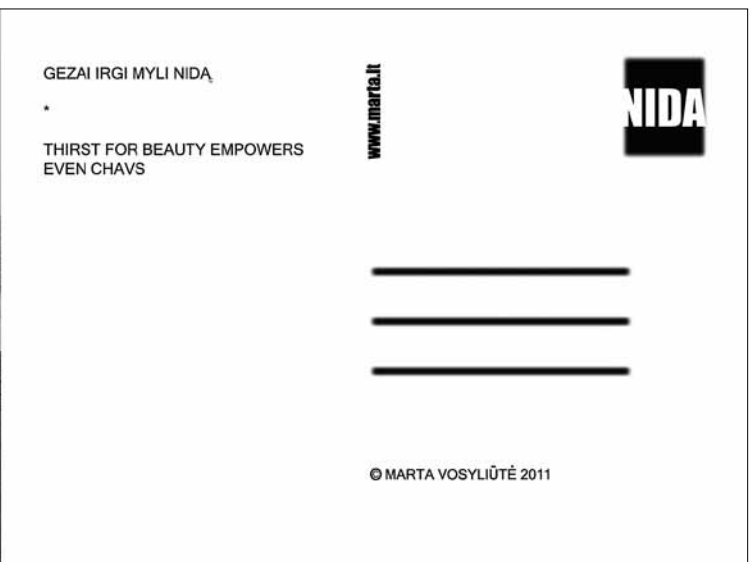
2010-aisiais apie 3300 lietuvių susituokė su užsieniečiais – tai didžiausias skaičius ES. Moterys rinkosi vokiečius, amerikiečius, rusus, britus, vyrai – rusus, baltaruses, ukrainietes etc.

Seksualinio priekabiavimo atvejų Lietuvoje priskaičiuojami tik keli procentai (palyginkim su 40 proc. ES), bet mes niekada nesužinosime, kodėl – gal jos tiesiog BIJO skųstis? Moterys jaučiasi kaltos, net jei jos – prievartos aukos; kas iš to, kad auštąjį mokslą baigusiu lietuvių moterų procentas didžiausias ES (67 proc. universitetų diplomų Lietuvoje gauna moterys).

Žinoma, jauni vokiečiai visada laukiami Nidoje.

6. 2006–ųjų gegužę išdegusi plynė buvo nacionalinė katastrofa

Visi įtarė padegimą, bet niekas nebuvo nubaustas, tiksliau, mes visi buvom nubausti netekę 200 h miško. Tema ne apie UNESCO ir ne apie 5 mln. litų minėtą žalą, bet apie bejėgystę prieš ugnį. Tada, kai penkias dienas raudodama tauta spoksojo į

televizorius ir laukė laukė laukė, buvo susikūrusi ta retoji *nieko bendra neturinčiųjų bendrija* (A.Lingis).

7. Ok, Thomas Mannas

Jei manote, kad žinote viską, tai rimtai pasirauskite „Google’yje“ ir jo vaikų atsiminimuose.

8. Komunizmas Nidoje

1965 m. Nidoje lankėsi Jeanas Paulis Sartre’as ir Simone de Beauvoir. Juos lydėjo Antanas Sutkus, viename interviu prisipažinęs, kad nieko nežinojo apie komunistines Sartre’o pažiūras. Aišku, mes atsimeiname tą Vakarų maniją vadintis komunistais, nes nei apie gulagą jie ką nors žinojo, nei jų seneliai mirė Sibire. Bet grįžkime prie Nidos. Sutkus fiksavo jų vojažą per smėlį. Taip Lietuvoje buvo įteisinta *Dokumentacija kaip Menas*. Dėl to dauguma šiuolaikinių menininkų turėtų padėkoti ir Sutkui, ir komunistams.

Nidos kopose, kaip mini Sutkus, Sartre’as staiga sustojo, apsidairė ir pasakė: „Jaučiuosi, lyg stovėčiau rojau prieganyje“.

Beje, kaip išaiškėjo vėliau, Sartre’o kelionėse į Sovietų Sąjungą svarbiausia buvo jo vertėja Zonina, su kuria jį siejo meilės romanai ir kuriai jis dedikavo savo garsiąją knygą „Žodžiai“. O kai romanai baigėsi, maestro į šią šalį niekada nebekėlė kojos.

9. Nidos kolonija istoriškai reiškia tą ir tą, patys žinote

Dabar kiekviena karta turi savo matymą, kaip kas turi atrodyti ir kaip galima piešti, o kada galima tik fotografuoti. Beje, Blodės ir kitų viešbučių atsiradimas vietiniams sukūrė naujas veiklos sritis ir pajamų – iš turizmo, ne tik žvejybos ar gintaro gavybos – šaltinius.

10. Papildyčiau „privalomą“ sąrašą spalvomis – Nida yra mėlyna, jūra yra mėlyna (dėl atspalvių ginčymės vėliau), todėl visi mėlynieji kobaltai ir Prūsų mėlyna spalva yra privaloma

Užsieniečiai turėtų atkreipti dėmesį į vandens sugrauztus medžio gabalus, nugludintus akmenis, švelnius stiklo gabalėlius ir gintarą. Bet apie tai kitaime skyriuje.

11. Taigi, legendos. Pirmoji apie Jūrą ir Kastytį (baltalytį, kaip sakė Maironis)

Istorija jums žinoma iki kaulų smegenų, tad tik atkreipkite dėmesį į tobulus pagoniškus vardus.

O apie gintarus mūsų kartos nuomonė irgi aiški – vien todėl, kad mūsų seneliams ir tėvams gintaras toks šventas ir visada simbolizavo Lietuvos aukso laikus, mes jo niekad neglaudžiame prie savo kūno. Brrrr.

12. Antroji legenda apie Eglę, Žalčią karalienę

Šitą liūdną istoriją žinote. Moralas toks – trys vaikai šeimoje jau labai daug, keturi turbūt per daug.

Čia baigiasi mūsų meilės istorijos, tad pereikime prie kūrybos. Pagal šį siužetą mes žiūrėdavome tą gražų tamsiai žalią filmą, kuris dabar jau atrodo tamsiai raudonas. Gal juosta blunka?..

O pagal to paties pavadinimo baletą 1981 m. sukurtas stilingas kino filmas.

13. O paskaitą baigsime džiaugsminga kūrybinga moterimi

Apie Milžinę Neringą žinote irgi viską. Moralas toks – moterys kūrėjos yra gėris, o kai perkate audinius, pagalvokite apie jų patvarumą. (Kai plyšo Neringos prijuostė, kuria ji per vieną didelę audrą nešiojo smėlį Ventės link, tas išbyrėjęs smėlis ir supylė *Neringos m.* Taip, Neringos Abrutytės knygos pavadinimas.)

Taip, mūsų pajūryje susitiko romeo ir džiuljetos, gulbės tuokėsi su geizais, kopose pasieniečiai radarais stebėjo jūsų blogą ir pusėtiną meilę ir kadaise nakčiai ardavos smėlį, kad niekas ant meilės sparnų neišskristų į nežinia kokias švedijas.

Ir dar. Jei išdrįsite su „mp3“ ausinuku sėdėti prie jūros, jus gali nubausti pagoniški dievai ir deivės. Nesvarbu, kad savo grotuvą pirkote savo įsivaizduojamiems rytiniams pėdinimams prie jūros ir atgal. Jūsų žingsniai visada bus mažesni nei Neringos, jūsų rūmai ne iš gintaro.

Ryt pirmadienis, ar išbėgsi ten, kur veda mėlynos akys?

Apie tris praradimus

Audronės Vaupšienės paroda „Trys istorijos“ Jono Meko vizualiųjų menų centre

Danutė Gambickaitė

Trys – turbūt parankiausias (ypač rašytinėje kalboje) skaičius, koks tik gali būti. Kita vertus, trejetas bet kokiam kontekste sukuria labai patogias aplinkybes įvairiausiems balansavimams. Būtų galima ilgai kalbėti apie „trijų“ fenomeną. Galų gale, tai juk nuolat tikrinama ir daryk pertikrinama pasakojimo galimybė.

Trys yra ir Audronės Vaupšienės istorijos, pristatytos Jono Meko vizualiųjų menų centre, o plačiau išskleistos parodą lydiniame kataloge. Čia jos perskaitytos ir persakytos taip

atveju, telieka įsiterpti atsispiriant ir taip galbūt atrandant savąją prieigą.

Žvelgiant į pirmąją praradimo istoriją – 9 vinječių vaizdo projekciją „Instrukcija“ – prieš akis išnyra vienos visiems labai gerai žinomos pigių skrydžių (kitų nežinau) bendrovės lėktuvų sėdynių atkaltės. Skridę turbūt atsimins instrukciją – kaip elgtis atsitikus bėdai (lyg dar reikėtų kažkaip elgtis). Nebylus šurpas kaklu nurieda, o akių kur sukti juk neturi, priešais tik ta nelemta sėdynė su saugumo instrukcija.

Žvelgdamas į Vaupšienės „Instrukciją“ taip pat tarsi tariasi neturįs kur sukti akių, bet slapčia (gal nuo savęs?) vis tiek nuolat grįžteli. Grįžteli

trukus pavymui priduria: „Ir kai taip darau, man nesunku.“ Stovi ir vėpsai, neturėdamas ką pridurti.

Kartkartėmis pasigirstantis besileidžiančio (ar kylančio) lėktuvo ūžesys, persidengiantis su berniuko šnopavimu, suveikia kaip nuoroda į Kipre dirbančios motinos figūrą. Garsas įgauna vaiduoklišką pavidalą ir tampa lėktuvo viduje galbūt sulėtėjusio (ar ir visai sustojusio) laiko tėkmės aiškiniu, lyg koks reliatyvumo teorijos sprendimas su kol kas dar neatrastais iš tiesų kebliais situacijos sprendiniais.

Antrojoje istorijoje supažindinama su kaliniu, kuris savo audringą būtų apmąsto retrospektyviai. Randa is randeliais nubarstytas kūnas, regis, dar giliau panardina buvusį „tulpinių“ gaujos narį į apmąstymus apie vaikystę, pomėgius: „(...) nemėgau šilto pieno nakčiai / mėgau žaisti karą / bijojau tamsos / patiko kasti sliekus žvejybai / nemėgau eiti į mokyklą / žaisdavom futbolą / norėjau dviračio...“. Čia, kur galbūt ir glūdi taip susiklosčiusio gyvenimo priežastis, buvęs kalinys randa išeitį. Ritmiškas fragmentiškas vaikystės prisiminimų kartojimas – tam tikra saviguodos forma ir galimybė bent kiek apmalšinti praradimo (šįsyk laisvės) skaudulį.

„Berniukas, pateikiantis išgyvenimo instrukciją, yra viename būties taške. Apie vaikystę pasakojantis kalinys – kitame. Jiedu sudaro patirties ir tapsmo simetriją: vienas reprezentuoja galimą pradžią ir priežastį, kitas – galimas pasekmes, berniuką kamuojanti nežinia nukreipta į ateitį, kaip perspėjimas, kalinio – į praeitį, kaip klaidos ieškojimas.“ Ši Narušytės išvalga apie du skirtingus būties

Audronė Vaupšienė. Kūrinio „Instrukcija“ fragmentas. 2010–2011 m.

taškus, kurie tampa ir istorijų išeitimi, puikiai viską apibendrina. Sakyčiau, kad šiuos taškus dar galima pavadinti ir linijomis, kurias viena kitos link ir brėžia Vaupšienė. Taip paroda įgauna ir kone tipologinį charakterį.

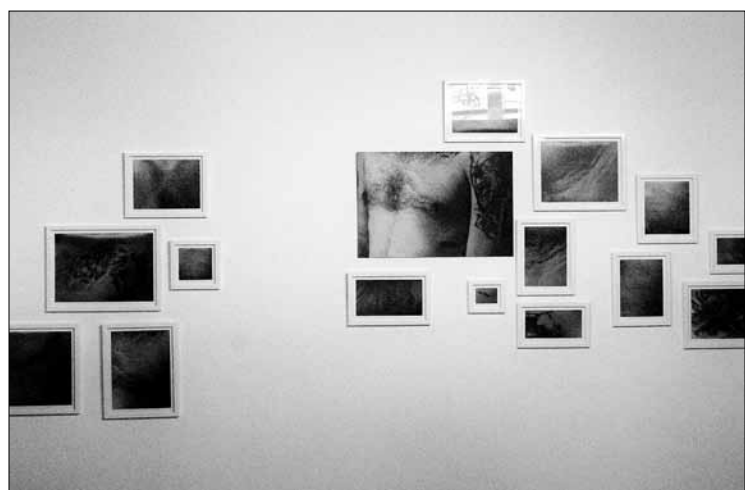
Apie praradimus kalba ir trečioji istorija – „Ekshumacija“. Šis kūrinys yra asmeniškiausias. Vaupšienė perfo- tografavo 14 antkapių (esančių kaime, kur menininkė praleido penkerius vaikystės metus) amuletų su mirusiųjų nuotraukomis. Atvaizdai sąmoningai „ištraukti“ iš mirtimi alsuojančios ovalaus medaliono formos ir eksponuojami A3 formatu. Taip sukuriama savotiškas paradoksas – mirusiųjų atminimas tarsi „išplėšiamas“ iš mirties (egzistuojančios žiūrovo percepcijoje) gnaužtų. Rieso užčiuopta universali savybė, kurią Rolandas Barthesas pavadino „buvęs“, atsiranda tik žinant, kad eksponuojamos nuotraukos yra ne paprastos nuotraukos, o antkapių medalionai. Tada imi ir

įsisteigi čia esant kiek bauginančią aurą, regis, nei artyn prieiti nesinori. Lyg tos akys tavo gyvybės syvus čulplptų.

Marcelio Prousto romane „Prarasto laiko beieškant“, kurį, pasak Rieso, Vaupšienė labai mėgsta, „ieškojimas vyksta tarp skirtingų laiko registų – praeities, dabarties ir ateities“. Iš tiesų visos Vaupšienės istorijos tokios ir yra – ieškojimai tarp praeities, dabarties ir ateities. Tik, žinoma, ieškojimais šios, sakykim, kad tikrovės ištraukos tampa perėję per Vaupšientės rankas. Teksto pradžioje minėtas simboliškas skaičius „trys“ tvirtai susaisto pasakojamas istorijas ir panardina jų klausyti pasirengusį į apmąstymus apie nuolatinius praradimus ir praradinėjimus, savus ir svetimus.

Paroda veikia iki gegužės 14 d.

Jono Meko vizualiųjų menų centras (Gynėjų g.14, „Vilniaus vartų“ komplekse) Dirba antradienį–šeštadienį 12–19 val.

Ekspozicijos fragmentas

išsamiai (ypač vizualiai), kad imi ir susimąstai – kiek dar kartų vienokiu ar kitokiu pavidalu išnirs leitmotyvas „trys istorijos“. Kalbant apie kataloge esančius tekstus, tenka konstatuoti, kad nepasikartoti skaitant plačiaregius Agnės Narušytės ir Simono Rieso žvilgsnius yra nelengva. Tokiu

į berniuką, įnirtingai šnopuojantį ir taip pat įnirtingai (sakytum, net įsakmiai) rodantį išmoktas jogos pozas, kurios jam tapo emigravusios motinos laukimo išraiška. Jeigu imi ir paklausai – kaip įveikti ilgesio liūdesį? Sienoje įrašytu tekstu berniukas atsako: „Aš galiu tau parodyti šitą figūrą.“ Ir ne-

Kriminalai svarbiau už meną

Kultūra per televiziją

Katerina Baravykaitė

Kambario tamsoje televizoriaus skleidžiama šviesa mirga melsvu atspalviu. Tačiau rodomų vaizdų prigimtį tiksliausia būtų vadinti rožiniu. Pagal pasakymą – žvelgti pro rožinius akinius. Spaudyk pultelio mygtukus kiek tik nori, bet didelio skirtumo nepajusi – reklamų liūne kaip desantininkai bando kapstyti viena ar kita laida. Čia galioja džiunglių įstatymai – išlieka labiausiai prisitaikę: agresyviausi, saldžiausi ir kitokie -ausi. Reitingai žildo idealistus ir provokuoja avantiūristus. Kaip liniuotės registras į televizinę kramtomąją gumą įsilieja žinių laidos. Gaila, kad per visus kanalus jos visiškai vienodos. Skiriasi tik niuansai. Pranešėjų drabužiai, sakinių formuluotės. Bent jau toks įspūdis.

Prieš parodant daug sumaitotų kūnų (kriminalinės naujienos), kartais būna ir vadinamosios kultūros naujienos. Pranešama apie kokį nors parodos atidarymą, pakalbinami įvykio „kaltininkai“, kurie dažniausiai

„labai džiaugiasi“, laiko gėles rankose, pastebi, kad ta sritis, kuria jis/ji užsiima yra nepelnytai primiršta. Kasdienė formulė. Ir kaip ji gali nenusibosti? Ir kodėl kas nors turėtų galvoti, kad kultūra nėra jubiliejų rutina, amžinai su taure vyno?

Sakykim, kad gal dar ir anksti tikėtis per žinias apie meną analitiškai suręsto sakinio. Kartais visai neblogai išsisukama leidžiant kalbėti kitiems. Tarkim, kad gana to, jog pranešama kur ir kas įvyko, ir kamera parodo bendrą vaizdą. Nors nemanau, kad visai televizijai pasamdę nors vieną menotyrininką/ę labai nuskurstų. Juk po sporto žinovą turi kiekviena, ką jau kalbėti apie orų berniukus ir mergaites. Mažai informacijos dar nėra blogiausia. Kraują virina iškraipyti pranešimai. Kartais net norėtusi paskambinti teisininkui ir paklausti, ką daryti, jei tavo vardu sakoma tai, ko gyvenime nesakytum. Teisininkas paskėsčiotų rankomis – nėra už ko užsikabinti, nes viskas pasakta pernelyg aptakiai. Pavyzdžiui, „menotyrininkų

teigimu“. Kokių menotyrininkų? Kas yra menotyrininkai? Iš kur tas jų vientisas balsas? Paprastai, jų nuomonės beveik apie viską stipriai skiriasi. Kas atliko tyrimą? Kokį ten tyrimą? Nesunku atsekti, – o gi paprasčiausiai toks buvo pirmas renginio organizatorių suformuluotas sakinys anotacijoje. Štai čia ir prasideda klaidingų pranešimų grandinė. Net ne klaidų, o naivaus aplaidumo. Pasikliaujama

anotacijomis. Bet juk anotacija yra elementari savo sukurto renginio reklama. Vadovaujantis tokia logika, žiniose turėtų būti skelbiamas ir naujų skalbimo priemonių aprašas...

Pasigilinkime į anotacijas. Labai svarbu, kas jas rašo. Yra seno kirpimo įstaigų, kurios, saugodamos reputaciją, žodžius stengiasi parinkti taupiai ir tiksliai. Todėl skelbia tik naudingą informaciją. Tačiau dabar vis dažniau

perimama reklaminė retorika ir projektai tampa „neeiliniais, unikaliais, neapsakomai nepakartojamais“ ir pan. O žinių pranešėja/s iš lapuko perskaito tą patį į kamerą. Tuomet pamanai, kad televizija yra vieta, kur dar daug ką gali nuveikti net apsipūkuoti nespėjęs avantiūristas.

Dvigubas šnipštas išeina dar ir todėl, kad anotacijos dažniausiai rašomos mėgėjiškai. Organizatorių vadybininkų pastangom. Žavi/us pranešėja/s mėgėjiškai interpretuoja mėgėjiškai suformuluotą tekstą. Pasakoma daug kvailysčių ir banalybių. O blogiausia, kad kultūra atrodo kaip žiauriai nuobodūs dalykas. Atmestinas požiūris į kultūrą kyla dėl to, kad ji laikoma laisvalaikiu. Pramogų juk nereikėtų traktuoti rimtai. Žiūrovai lauks kriminalų ir sporto. Arba perjungs kanalą.

Suprantu, kad daug ką hiperbolizavau. Pasitaiko ir gerų citatų, ir vertingos informacijos. Bet nustebtumėt, jei žinias pristatyti imtųsi profesionalai.

Iš grubiai retušuoto miesto

Apie aktualijas, kūrybą ir gyvenimą Jungtiniuose Arabų Emyratuose

Kalbina menininkę Loreta Bilinskaitę. Ji 2000–2003 m. studijavo Londono menų universitete, Šv. Martyno meno ir dizaino mokykloje (St. Martins school of art & design), o nuo 2003-ųjų gyvena ir dirba Dubajuje. Lietuvos žiūrovai galėjo pamatyti jos aukso siūlais išsiuvinėtą natūralaus dydžio Davido Beckhamo atvaizdą 2002 m. Vitos Zaman galerijoje „IBID projects“ Vilniuje.

Monika Krikštopaitytė: Kovo 16 d. laikraštis „The New York Times“ pranešė, kad grupė menininkų (daugiau nei 130 žymių asmenų) žada boikotuoti 800 mln. vertės Guggenheimo muziejaus kūrimą Abu Dabyje (JAE sostinėje), jei užsienyje samdytiems darbininkams nebus pagerintos išnaudotojiškos darbo sąlygos. Buvo pabrėžta, kad tokios bėdos – kai sekiantį darbą dirbantys darbininkai gyvena vergiškomis sąlygomis – regione yra įprastos. Boikoto organizatoriai teigia: „Dirbantys su cementu ir plytom nusipelno tokios pat pagarbos, kaip ir tie, kurie naudojami kameromis ir teptukais.“ Didelę muziejaus kolekcijos dalį planuojama skirti Vidurio Rytų šiuolaikiniam menui, kuriam atstovauja Shirin Neshat, Mona Hatoum, Akramas Zaatar, Yto Barrada ar Kaderas Attia. Tačiau jie atsitrauks, jei nebus atsižvelgta į išreikštą nepasitenkinimą.

Tiesa pasakius, mane šis įvykis labai sujudino, nes po mano buvimo Dubajuje liko slogus, prieštaringas įspūdis dėl viešo utopiškai optimistiško miesto pri(si)statymo (gigantiški užmojai ir vien tik tai geros naujienos) ir realaus miesto. Man Dubajus pasirodė pilnas vergiška dirbančių žmonių, kur daug kas nutylima. Nebuvo panašu, kad kas nors išdrįstų apie tai kalbėti. Kaip dažniausiai ir pasitaiko, menininkai būna pirmieji.

Ką Jūs manote apie šią situaciją? Kokios buvo reakcijos vietos spaudoje? Ar apie tai diskutuota viešai? Kas kalbama dabar?

Loreta Bilinskaitė: Emyratuose vietos spauda yra cenzuruojama, čia rašoma tik pozityviai, kad ir kas nutiktų. Tad iš tikrųjų susiduri su suklastota tikrove. Ima atrodyti, kad gyvenimas nuostabus, kaip ant debesies. Nėra jokių nusikaltimų, agresijos ir t.t. Kartais išgirstame, kad, pvz., žurnalas „Vanity Fair“ parašė labai kontraversišką straipsnį apie Emyratų, kur kritikuotas Dubajus ir jo suklastota tapatybė... Čia jautiesi kaip filme „Trumano Šou“, kur visur gatvėse žydi gėlės, stovi vieno tipo vilos, ir visa kartojasi kaip veidrodžio atspindžiai iki begalybės. Aplink laksto švytinčios naujų markių automobiliai, beje, ryjantys daug benzino. Kadangi degalai pigūs, niekas net akimirksniu nesusimąsto apie ekologiją! Susitikus švedus, vokiečius ar prancūzus, kurie galvoja net apie ekologiškai švairius skalbimo miltelius, pasijunti tarsi jie būtų tavo broliai ir seserys.

Dauguma emigrantų žmonių visą dieną būna labai užsiėmusios: piletuoja, geria popiečio arbatėlę su

Loreta Bilinskaitė-Monie. „Failure“. 2006 m.

draugėmis, eina į jogą, rūpinasi manikiūru ir pedikiūru. Jų vaikus augina filipiniečių ir indų moterys, kurias čia vadina tarnaitėmis. Gyvenimas nerūpestingas kaip mirazas. Net saulė kiekvieną dieną šviečia tiesiai virš galvos – be šešėlio, kaip įjungta filmavimo aikštelės lempa.

Iš tikrųjų emigrantų bendruomenė labai laukia atkeliaujančių muziejų, nes čia yra tik prekybos centrų „kultūra“. Kiekvieną savaitgalį gali eiti degintis į pliažą, 12 mėnesių per metus. Arba pirkti ko nors, net jei nieko nereikia.

Dubajuje yra tik vienas vienintelis muziejus – Dubajaus („Dubai Museum“). Į jį nueiti įdomu tik vieną kartą, kai atvyksti. Abu Dabyje kol kas yra tik „Manarat Al Saadiyat“ muziejus. Bet šioje saloje po keletrių metų bus atidaryti nacionalinis „Zayed“ ir Guggenheimo muziejai, „Judesio meno centras“ („Performing Arts Center“). Nuostabūs šiuolaikiniai architektai Frankas Gehry, Zaha Hadid, Jeanas Nouvelis & Normanas Foster (!) jau yra parengę projektus. Apie jokių streiką čia niekur negirdėjau! Tyla!

Kalbėti apie filipiniečių, indų, pakistaniečių, šrilankiečių darbo užmokestį, gyvenimo sąlygas ir jų teises yra tabu. Niekas apie tai nenori kalbėti ar komentuoti. Realizuodama savo meno projektus daug laiko praleidžiu su pakistaniečiais, indais siuvėjais, ir kai jų paklausiu, ar jums čia gyventi patinka, jie visi, švytinčiom akim, atsako – taip. Jie savo atlyginimus siunčia namo, ir dėl šių pinigų jų vaikai gali lankyti mokyklą, žmonos pirkti maisto ir pan. Vyrų atvažiuoja dėl bet kokio darbo: statybininko, siuvėjo, krovėjo. Čia praleidžia 10–15 metų, namo grįždami tik mėnesiui per metus. Tačiau jie išlaiko Indijoje ar Filipinuose likusią savo šeimą ir seseris... Ant jų pečių gula didžiulė atsakomybė, nes tėvynėje beveik neįmanoma gauti darbo. Tik emigrantai moka jiems daugiau nei įstatymo nustatą minimumą, nes paprasčiausiai tų žmonių gaila!

M. K.: Dar nepaprastai žadina vaizduotė tai, kaip bus tvarkomasi su vidiniais ir išoriniais konfliktais, kai reikės suderinti JAE kultūri-

nos nuostatas, saugomas cenzūros, su tokiu nepatogiu dalyku, kaip šiuolaikinis menas. Ar tai apskritai įmanoma? Kai teko viešėti Dubajuje, net ant apatinių drabužių pakuočių nuotraukos buvo užteptos dažais, kad nesimatytų ko nereikia (nors pavaizduotas tipišką vyro torsas ir tiek). Kino teatre nepamatsi filmų, kuriuose būtų palikta, rodos, nekaltos bučinio scena... Tiesa taip buvo prieš 8 metus. Gal kas nors pasikeitė? Ar neatsitik taip, kad dėl begalinio noro pirmą kartą turėti visa „kas geriausia“, „didžiausia“ ir pan., į miestą bus įvilktas „Trojos arklys“?

L. B.: Nuo 2003-ųjų visą laiką stebiuosi, kaip įmanoma išlaikyti cenzūrą taip greitai augančiame mieste?.. Visose parduotuvėse gali nusipirkti daug žurnalų, bet jų puslapiai būna jau peržiūrėti ir „užmzoti“ juodu flomasteriu ten, kur matosi bent truputis nuogo kūno. Manau, kad Lietuvoje tai labai patiktų katalikų kunigams! Man įdomiausia – kas tai daro? Pastebiu, kad kiekvienas užpajūšimas turi savo stilių, netgi mažiau, ar nepadarius iš to kokio nors projekto. Vėliau pažįstami žmonės aiškino (iki dabar nežinau ar tai tiesa), esą tai daro kalėjime sėdintys nubaustieji.

Filmai, jei yra sekso scenų ar keiksmazodžių, karpomi ir kitaip dubliuojami ir toliau. Interneto puslapiai yra blokuojami, jei į paiešką įvedamas su pornografija arba seksu susijęs žodis. Mane šitoks ribojimas tik įkvėpia. Tarkim, šiuo metu daugybė produktų reklamuojami per seksualumą, Emyratuose visa tai irgi reikia parduoti, lygiai tas pačias prekes, kaip Europoje ar Amerikoje, bet nerodant kūno. Labai įdomu stebėti, kaip verčiamasi per galvą.

M. K.: Teko girdėti, kad Šardžoje vyksta šiuolaikinio meno bienalė (pradėjo veikti 1993 m., bet tik 2005 m. įsileido nūdienos aktualijas), Dubajuje – didžiulis renginys „Art Dubai“. Kas paliko didžiausia įspūdį?

Taip, ką tik baigėsi „Art Dubai“. Buvo atvykusios didžiausios galerijos ir „riebiausi“ meno pirkčiai iš viso pasaulio. Pirmas vakaras buvo skirtas tik meno kolekcininkams. Per vieną dieną sienos buvo nusėtos raudonais taškais – pažymint, kad darbai nupirkti. „Art Dubai“, aišku, labai skiriasi nuo

„Frieze“ meno mugės Londone. Čia nepamatsi Tracey Emins lovos. Bet, pvz., menininkas iš Irano Heari Zadeh sugeba sukurti politiška meną ir jį parodyti šiais metais dar kartą, nors praėjusiame „Art Dubai“ jo darbai buvo nuimti policininkų.

M. K.: Žinau, kad dalyvavote „Art Dubai“, tad gal galite trumpai papasakoti apie savo kūrinių.

L. B.: Rodžiau instaliaciją „Seserytė ir brolytė“ („Sisterhood & Brotherhood“). Naudojau JAE tradicinių moterų ir vyrų drabužių motyvus, interpretavau juos kaip skulptūrinius objektus. Per ornamentus analizavau moters ir vyro socialinius vaidmenis.

M. K.: Ar menininkas/ė gyvenantis/i ir dirbdamas/a Emyratuose turi laikytis tam tikro mandagumo? Ar Jūs jaučiate apribojimus?

L. B.: Manau, kad gyvenant čia, kur stipriai veikia cenzūra, lygiai taip pat stipriai provokuojamas ir kūrybingu-

atvažiavusi išvydau daugybę jų klas-točių, negalėjau atsižavėti pavadinimų perdirbiniais. Pasiūliau projektą vietiniam meno žurnalui „Bidoun“. Jie sutiko finansuoti ir publikuoti mano tikrų kvėpalų reklamines kopijas su netikrais kvėpalų pavadinimais. Poza-vau pati, o fotografavo garsi fotografė Katarina Premfors Dubajuje.

Kvėpalai, kuriuos „reklamavau“ yra pagaminti Kinijoje, o čia vietos turguose pigiai pardavinėjami kaip tikri. Tiems, kurie nežino, jie atrodo kažkur matyti... Kopijose parinkom šriftus ir spalvas kaip tikrų kvėpalų, tik tai buvo Kalvino Cleano „Obscurity“ (o ne „Obsession“), Yves Saint Laurence'o „Open up“ (ne „Opium“), Chanel „Failure“ (ne „Allure“), „DINKY“ (ne „DKNY“). Viską, kas matosi nuotraukoje, pirka Satwa rajone.

L. B.: Satwa rajone lankausi beveik kiekvieną dieną nuo tada, kai atsikrausčiau. Čia ir gimsta visa mano kūryba. Personalinei parodai viskas atkeliavo irgi iš Satwos. Mano

Loreta Bilinskaitė-Monie. „Yves Saint Laurent rankinė ir cha“. 2008 m.

mas. Jei gyvenčiau kitur, mano darbai būtų visai kitokie! Vietą, turint galvoje visą jos keistumą, darbuose noriu atspindėti kaip veidrodį.

M. K.: Mačiau Jūsų parodos „Namai toli nuo namų“ („Madafati“), kurią surengėte pėnai Dubajuje, katalogą. Ten, regis, pavaizduoti visi pinigų reprezentuojantys (skirti pasipūkuoti) atributai: brangių prekių ženklai, automobiliai, arabiško vyriškumo įvaizdžiai. Įdomiausia, kad visa tekstilinių atvaizdų kolekcija gali funkcionuoti dvejopai: rimčiausiai puošti interjerą Arabų Emyratuose ir būti ironišku klaustuku Vakaruose.

L. B.: Taip darbuose yra daug ironijos ir komentarų apie kultūrą, kurioje gyvenu. Kičas, kuriuo tenka kvėpuoti, madingi prekių ženklai, kurie įkyriai apsupa tave kasdien – šią kultūrą ir bandžiau atspindėti per siuvinėjimą pagal tradicinių arabiškų kostiumų taisykles.

Anksčiau esu darius nuotraukų seriją apie suklastotus kvėpalus. Tik

„Madafati“ darbus siuvo siuvėjai pakistaniečiai, jie kiekvieną dieną vietos moterims siuva suknelės *jalabija*. Šios suknelės dėvimos namie, o išeinant į gatvę apsidengiamos juoda *abaja*. Aš savo siuvėjams daviau brėžinius ir mes kartu dirbom. Siuvinėjimo technika autentiška, ji nuo seno naudojama puošiant arabų nacionalines sukneles. Tačiau turinys ne tradicinis. Parodoje norėjau kalbėti apie dabartį, tai tarsi pasakojantys gobelenai.

M. K.: Ar su Jungtiniais Arabų Emyratais siejate tolesnę kūrybą?

L. B.: Kurti čia man patinka, bet darbus rodyti kitur gali būti daug įdomiau. Emyratuose mus vis dėlto laiko emigrantais, nors ir kuriu būtent apie jų kultūrą ir jų gyvenimą. Smagu būtų susibūti su kuria nors galerija, galbūt ir Lietuvoje.

M.K.: Ačiū už pokalbį

PARENGĖ MONIKA KRIKŠTOPAITYTĖ

Toras – mitas ir populiarioji kultūra

Kodėl mėgstame komiksus

Šiandien Lietuvoje pradamas rodyti Kennetho Branagh filmas „Toras“ („Thor“, JAV, 2011). Komiksų specialisto Michała Chudoliński tekstas apie šiuolaikinių komiksų didvyrių atsiradimo mechanizmus pasirodė aktualus, juolab kad šią savaitę paskelbta filmo apie „atnaujintą“ lietuvių liaudies didvyrį Tada Blindą – vieną ryškiausių mūsų populiariosios kultūros personažų – premjeros data.

Sužmogintas dievas

Toras – skandinavų dievas, jį į populiariąją amerikiečių kultūrą atvedė „Marvel Comics“. Naujas filmas – puiki proga susipažinti su jo istorija iš arčiau. Juolab kad tai ne pirmas mitas, pritaikytas masinės publikos skoniui. Naujausias „Paramount Pictures“ superfilmas kainavo per 150 mln. dolerių. Jį sukūrė talentingas režisierius Kennethas Branagh, išgarsėjęs Shakespeare'o ekranizacijomis. Būtent jo buvimas filmavimo aikštelėje ir buvo pagrindinė priežastis, kodėl vaidinti filme sutiko „Oskaro“ laureatai Anthony Hopkinsas ir Natalie Portman.

„Toro“ kino versija – dar vienas „Marvel Comics“ žingsnis populiarinant komiksų didvyrius. Nėra kuo stebėtis: sukanka metai, kai leidyklos akcijas nupirko „The Walt Disney Company“. Tačiau vis dėlto kyla klausimas, kodėl buvo pasirinktas būtent Toras, kurio populiarumas už JAV ribų neprilygsta Supermeniui ar Žmogui-Vorui? Be to, kai kurie žiūrovai gali greitai pavargti nuo jo pompastiškumo ir Shakespeare'o dialogus primenančio kalbėjimo. Kur slypi personažo, kurio nuotykius komiksai pasakoja be pertraukos jau beveik 50 metų, sėkmė?

Kad galėtume atsakyti į klausimą apie griaustinio dievo sėkmę, turėtume grįžti prie jo popkultūrinių šaknų. 7-asis dešimtmetis – tai amerikiečių populiariosios kultūros, konformizmo ir kičo, didybės laikai. Tada „Marvel Comics“ nusprendė plaukti prieš srovę ir atgaivinti superdidvyrių madą, kuri gerokai išseko ties 5-ojo ir 6-ojo dešimtmečių riba. Prie komiksų superdidvyrių sunykimo tada prisidėjo daugelio garbintas psichiatras Fredericas Wethamas. Jis norėjo visus įtikinti, kad komiksai gali kenkti, panašiai kaip alkoholis ir narkotikai, taip pat sužadinti homoseksualius polinkius ir prievartos troškimą. F. Wethamo postulatai buvo tokie įtikinami, jog kai kuriuose miestuose (pvz., Niujorke) net vyko masinės akcijos – sunerimę tėvai viešai naikino komiksus.

„Marvel Comics“ atnaujinti pasakojimus apie superdidvyrius patikėjo Stanui Lee, dabar jis laikomas triko vilkinčių personažų tėvu. Jo sėkmės receptas buvo paprastas ir genialus – reikia sukurti visiškai naujus, turinčius antgamtinių galių ir kartu gebančius įsikurti šiuolaikiniame pasaulyje personažus, kuriems kyla tokių pačių rūpesčių ir problemų, kaip ir paprastiesiems žmonėms. Taip atsirado Piteris Parkeris, geriau žinomas kaip Žmogus-Voras: jis nors ir turi voro gebėjimų, bet drauge jam kyla rūpesčių dėl nemalonaus šefo, mažo uždarbio ir kaltės jausmo, sukkelto dėdės tragiškos mirties. Taip pat yra Briusas Baneris – mokslininkas, nelaimingo įvykio su radioaktyviais gamos spinduliais auka. Nuo tada kiekvieną kartą, kai jį užklumpa pyktis, Baneris tarytumei daktaras Džekilas pavirsta žalia pabaisa Halku. Dėl tokių virtimų Halku sukeltų nelaimių, Baneris visiškai išstumtas iš

visuomenės gyvenimo, jį kaip užspeistą žvėrį persekioja kariai ir slapstosios tarnybos. Tačiau kartu tai ir puiki šiuolaikinio žmogaus, kankinamo neurozių ir nesugebančio suvaldyti tamsiosios savo asmenybės pusės, metafora.

Dievo atėjimas

Kurdamas naujus didvyrius S. Lee neturėjo sau lygių. Tačiau kažkuriuo metu jam ėmė stigti naujos medžiagos. Kai atrodė, kad visos įmanomos bruožų ir galių kombinacijos jau panaudotos, Lee nusprendė sukurti šiek tiek virš kitų išskylančių didvyrį. Kai jis sumąstė sukurti personažą, kuris galėtų lengvai garbingoje kovoje nugalėti Kapitoną Ameriką ir Halką, tapo akivaizdu, kad į šį spalvingą pasaulį reikia įvesti... dievą. Komiksas jau tada flirtavo su senąja mitologija. Tačiau Lee pastebėjo, kad komiksuose buvo užuominų į senovės graikų ir romėnų tikėjimus, tačiau nuorodų į germanų ar skandinavų mitologiją – visai mažai. Netrukus jis pradėjo paieškas. Didžiulį įspūdį Lee padarė Toras. Ne tik todėl, kad puikiai atitiko lūkesčius, bet ir dėl gyvenančio mitinėje Asgardo šalyje dievo statuso. Griaustinio valdovas Toras, kontroliuojantis orą ir gamtos jėgas, daugelyje islandų pasakojimų laikomas žmonių gynėju ir ištikimu globėju. Tad buvo nuspręsta: ant Žemės nukrenta milžiniškas kūjis, ant kurio parašyti pranašiški žodžiai: „Tas, kuris išlaikys šį kūjį, jei bus to vertas, įgis Toro galią...“. Ginklą atranda silpnas gydytojas Donaldas Bleikas, taigi jis bematant įgyja atleto kūną ir ypatingų galių. Nuo tos akimirkos kartu su kitais superdidvyriais jis stengsis, kad blogio jėgos nesunaikintų Žemės. Be to, griaustinio valdovas taps vilties

simboliu, naikinančiu blogį savo gerumu ir garbingumu, kariu, iki pat pabaigos kovojančiu už teisingumą.

Nemandagus riteris

Ilgainiui komiksiniis Toro mitas keitėsi į skirtingas puses. S. Lee, Jackui Kirby, Walteriui Simmonsonui, J.M. Straczyńskiui ar Olivier Coipelui pavyko sklandžiai sujungti keliaujančio riterio, sudėtingais santykiais siejamo su tėvu, motyvu ir mokslinės fantastikos ar scientologijos elementus. Griaustinio dievas šiek tiek primena Supermeną – ir jis yra atvykęs iš kito pasaulio, kitos tikrovės, bandantis išmokyti žmogiškumo ir būti naudingas visuomenei. Tačiau Toras yra išdidėjęs, arogantiškesnis ir nesiškaitantis su priemonėmis herojus. Jo bekompromisė laikysena išprovokuota sudėtingų santykių su tėvu Odinu (skandinavų Dzeuso atitikmuo), kuris jį nubaudė – ištrėmė iš Asgardo.

Žemėje Toras mokosi iš žmonių valdyti savo impulsyvų charakterį, o meilė Džein Foster (vienose istorijose ji mokslininkė, kitose – slaugytoja, o naujausioje versijoje – muziejaus kuratorė) išmoko Torą atsakomybės ir pagarbos kitiems. Svarbu ir tai, kad Asgardas – ne tik fantastinė dievų šalis, pakibusi kitame išmatavime. Komikse tai nežemiška svetimų būtybių civilizacija, pasižyminti neįtikėtina technine pažanga. Asgardo gyventojai yra ne tik nemirtingi, jie gali turėti po kelis kūnus.

Panašiai kaip ir kiti „Marvel Comics“ herojai, Toras turi susidoroti su skirtingais likimo iššūkiais: ir žemiškais, pvz., kai jis išmetamas iš buto, ir nepaprastai rimtais. Vienu tokiu istorijos posūkiu tapo Odeno mirtis, privertusi Torą perimti valdžią Asgar-

de. Tada jis persikūnijo į šėkspyrišką herojų – komiksiniį Hamletą, kurį ima slėgti karaliaus vaidmuo, tai skatina imtis radikalių sprendimų, kad ir užkariauti Žemę. Tačiau skirtingai nei danų princas, paskutinę akimirką Toras supranta, kad jo sprendimai neturi prasmės, nes atima jo žmogiškumą. Taigi komikso karalius Toras yra šiek tiek sutrikęs dievas, netikintis nei žmonėmis, nei gėriu ar blogiu. Jis primena dievą, kuriam normaliai gyventi neleidžia neurozė.

Šiaurietiška svajonė

Galų gale Toras sugebėjo susidoroti su valdžios demonais ir toliau kovoti su likimo iššūkiais bei žmonėms išskylančiomis grėsmėmis. Jis panašiai kaip tyras Supermenas ar absoliučios tobulybės siekiantis Betmenas gelbės pasaulį, pabrėždamas amerikietiškas vertybes. O mes vis norėsime sužinoti, kaip toliau susiklostys jo likimas. Kodėl? Todėl, kad Toro nuotykių – tai puiki pabėgimo nuo tikrovės forma, leidžianti mums atsiritoti nuo įkyrios kasdienybės ir pajusti adrenalino pliūpsnį, ypač kai ekrane stebime epinius mušius. Juk mums patinka žiūrėti, kaip Toras ir jį panašūs didvyriai kovoja už teisingumą, mums jie suteikia ramybės ir saugumo pojūtį, net jei tai tik apgaulinga fikcija. Ypač dabar, kai kino teatruose rodomas filmas apie Toro likimą, sujungęs superdidvyrių motyvą su Peterio Jacksono „Žiedų valdovo“ ekranizacijos estetika. Net jei legendos apie skandinavų dievą, kovojantį už Ameriką, nevertiname rimtai. Ji tik iš pirmo žvilgsnio atrodo visiškai farsas.

PAGAL „POLITYKA“
PARENGĖ K.R.

Nauji filmai

„Mergaitė“

Sunku pasakyti, kiek trunka švedų režisieriaus Fredriko Edfeldto filmo „Mergaitė“ („Flikan“, Švedija, 2009) veiksmas – visą vasarą, kelias dienas ar savaites. Bet tai ir nesvarbu, nes filmas rodo kitą, nematomą vidinio brendimo laiką. Siužetas paprastas: filmo herojė yra per maža, kad kartu su tėvais ir broliu galėtų vykti į Afriką, į humanitarinę misiją. Jai – devyneri su puse. Todėl mergaitė (ji taip ir liks visą filmą bevardė) lieka su specialiai ją prižiūrėti iškviesta teta. Švedijos provincijos kaimo atmosfera alkoholiui neabejingą tetą akivaizdžiai slegia, todėl mergaitė sumano jos atsikratyti. Jai pavyksta – teta išvyksta su savo draugu pakeliauti. Mergaitė lieka viena dideliame name. Tada ir prasideda tikrasis filmo veiksmas.

Iš pirmo žvilgsnio nieko svarbaus nevyksta. Mergaitė lanko plaukimo pamokas, važiuoja apsipirkti, eina į svečius, bendrauja su kaimynų dukra ir jos pussesere iš Stokholmo, kartu su kitų kaimynų berniuku gauda buožgalvius... Bet jos kasdienybę operatorių Hoyte van Hoytema filmuoja taip subtiliai ir poetiškai, kad visa

galva pasineri į tą išretintą švediškos vasaros laiką ir nori, kad jis truktų kuo ilgiau. Mergaitės pasaulis rodomas nostalgiskai, juk tai 1981-ųjų vasara. Tai – vaikystė be interneto, mobiliųjų telefonų, bet jau su ABBA ir masine kultūra. Pastarosios atokiame Švedijos kaime dar ne tiek ir daug. Mergaitė sklaido rimtus dailės albumus ir, regis, nelabai pasiilgsta televizoriaus.

Mergaitė yra įdėmi stebėtoja. Ji stebi kaimynus, vaikus ir suaugusiuosius, plaukimo mokytoją, vasaros šventės susirinkusius kaimiečius. Jų dialogai

ar slapčia nužiūrėti gestai tarsi patvirtina prieš kelionę pasakytus mamos žodžius. Tai uždaras, apsimetinėjimo, pasitenkinimo savimi ir menkumo pritvinkęs pasaulis, iš kurio norisi ištrūkti, kad pagaliau pasijustumei savimi.

Visa tai patiria ir pati mergaitė, kartus su draugėmis dalyvaujanti berniuko Olės pažeminimo rituale. Patiria ir pasijunta kalta. Pasijunta kalta (koks gražus iš akmenukų sudėliotas atsiprašymas) ir pasirenka vienvietę. Tą vienvietę iš pradžių stebi-

me pačios mergaitės akimis. Pagaliau ji laisva daryti, ką nori, būti savo pasaulyje, neklausyti suaugusiųjų, nevykdyti jų nurodymų. Bet mergaitė atranda ir tikrąją laisvę – būti savimi. Tai bus vienas didžiausių jos vasaros atradimų.

Jis siejasi su kitu – kūniškumo atradimu. Ši ir apskritai kūnų metamorfozės tema filme plėtojama subtiliai, labiau stebint kitus – mokytojas, kaimynės, draugės – kūnus.

Bet vienvietė ne visada šviesi. Mergaitė ima ilgėtis artumo, tėvų, draugystės. Tas ilgesys pasiveržia keistais sapnais. Tačiau filmo materija, tiksliau, poezijos ir realizmo dermė kadre tokia unikali, kad sapnai su ja nedisonuoja, tik papildo.

Jei atvirai, maniau, kad tokių intymų ir subtilių filmų jau niekas nebekuria. Scenarijaus autorė Karen Arhenius ir režisierius, regis, visiškai pasitiki žiūrovų sugebėjimu suvokti tikrąją filmo istoriją – pasakojimą apie mergaitę, kuri bręsta mūsų akyse, mokymasi suprasti save ir kitus, draugystę ir atsakomybę. „Mergaitė“ – iniciacijos filmas. Kai pabaigoje filmo herojė pagaliau pasiryžta nušukti nuo tramplino, tai šis tas daugiau, nei tik

gestas tėvams ir berniukui Olei. Tai prisipažinimas sau, kad reikia ryžtis ir peržengti ribą, skiriančią vaikystės ir suaugusiųjų pasaulius, nes kelio atgal nebėra.

Žinoma, „Mergaitė“ galima prikišti ir tam tikrą išštėtumą, ir iliustratyvią muziką, ir banaloką pabaigą, bet tai jau ateina vėliau, nes sėdint kino salėje nesinori skirtis su neįtikėtinai Blancos Engström suvaidinta mergaite. Ji primena ir Pepe Ilgakojinę, ir gal net būsimą Stiego Larssoną Lisbet Salander. Bet svarbiausia, ji skatina įsižiūrėti į save, prisiminti (arba neprisiminti) savo vaikystės vasaras. Nedidaktiškas ir nostalgiskas savianalizės seansas visuotinio skubėjimo ir turėjimo laikais niekam nepakenks.

„Mergaitės“ platintojai Lietuvoje „Planetos filmai“, be abejo, smarkiai rizikavo, nusipirkdami tokį subtilų filmą, nes tikrasis jo adresatas, manau, vis dėlto yra ne vaikai, o subrendę žmonės, vaikystės prisiminimuose bandantys rasti atsakymą į svarbius klausimus apie save. Tobula filmo melancholija, matyt, ir yra iškalbingiausias atsakymas.

ŽIVILĖ PIPINYTĖ

Karnavalas tęsiasi

Krėsle prie televizoriaus

Ar pastebėjote, kad gyvename nesibaigiančio karnavalo laikais? Baigėsi karališkosios vestuvės, įvyko Jono Pauliaus II beatifikacija, bet šias naujienas iš televizorių ekranų pirmadienio paryčiais išstūmė pompastiškas JAV prezidentas, pranešdamas apie garsiausio teroristo nužudymą, o po jo – amerikiečių liaudies euforijos vaizdai. Regis, įprantame prie minties, kad šventė nesibaigia niekad. Kitą savaitę pasinersime į europiečių „popso“ karnavalą: prasidės „Eurovizijos“ konkursas, kurio rezultatus, matyt, aptarinėsime iki pat Joninių. Pasirodo, reikia tiek nedaug, kad kiekvienas žmogus pasijustų pasaulio įvykių centre. Ir televizija puikiai naudojasi šios iliuzijos poreikiu.

Rusų režisieriaus Aleksejaus Germano filmas „**Chrustaliovai, mašina!**“ (LTV, 8 d. 22.15, LTV2, 9 d. 21.40) – apie iliuzinę ir tikrą laisvę. Filmo herojus – medicinos pažiba, generolas Klionskis įveliamas į valdžios žaidimus. Už ligoninės sienų – paskutiniai Stalino valdymo metai, tiksliau, 1953-ųjų kovas, kai tironas mirė. Tais metais buvo planuojama garsioji „gydytojų byla“. Į jos smagračius patenka ir Klionskis (puikusis Jurijus Curilo). Nelaisvėje jis patirs didžiausius pažeminimus, bet atras kitą save – žmogų, kurį nuo visko išlaisvina pragaro patirtis.

„Chrustaliovai, mašina!“ triukšmingai sužlugo 1998-ųjų Kanų kino festivalyje. Bet, matyt, jau praėjo pakankamai daug laiko, kad filmas taptų suprantamas. Na, jei ne visiems, tai bent tiems, kuriuos LTV ironiškai vadina elitu. Bet tam, kad suprastumei filmą, visai nereikia būti intelektualu. Germanas veikia pašamone. Jis pažadina dar motinos iščiose patirtą baimę. Lyg Marcelis Proustas jis atkuria praėjusį laiką. Tik tas laikas dvelkia ne nostalgisku keksiukų aromatu, o krauju, prievarta, mirtimi ir nešvariais autais. Tačiau norint suprasti filmą, reikia išmanyti istoriją, nes Germanas įmeta žiūrovą į tam tikrą laikotarpį – prisodrintą iškalbingų

detalių, leksikos, gestų, kodų, literatūrinių užuominų ir asociacijų. Net filmo pavadinimas – frazė, kurią esą ištarė kruvinasis Lavrentijus Berija, išvykdamas iš kėdės tik mirusio Stalino vasarnamio Kuncuve. Kartu tai Germano filmų laikas – labai asmenišką, išgyventą jo arba jo tėvų kartos.

Legenda tapęs maksimalistas Germanas niekad niekam nepataikauja – nei žiūrovams, nei kritikams, nei meno valdininkams. Jis nepaklūsta kino madoms ir tendencijoms. Jo filmai bręsta ilgai. „Chrustaliovai, mašina!“ – penkiolika metų. Naujusias, kurtas daugiau nei dešimt metų „Sunku būti dievu“ iki šiol taip ir nepasirodė. Prieš kelerius metus mačiusieji nufilmuotą medžiagą sakė, kad ji – geniali. Bet filmas toks bus ir po dvidešimties. Ir visus tuos dvidešimt metų Germano formos atradimus atkakliai mėgdžios visi, net „popsinių“ videoklipų kūrėjai.

Rusų kino istorikas Jevgenijus Margolitas rašydamas apie „Chrustaliovą...“ taip pat prisiminė karnavalą: „Germanas atkuria veikiančią pragaro modelį, prieš tai tiksliai išsiaiškinęs jo mechanizmą. Ekranu pasaulis nuo pat pirmųjų kadrų karnavališkas ir ekscentriškas – pradedama klounų parada (Aleksandro Baširovo kūriko išėjimas, užsienio korespondento pasirodymas ir jo pats išsiskleidžiantis skėtis), jį tęsia geriausiomis ankstyvosios komedijos tradicijomis sekanti beprotišku gegų serija (ko vertas kad ir sunkvežimis su malkomis, iš kurio vienas po kito pasirodo ne mažiau kaip dvi dešimtys žmonių!). O užrašas „Sovetskoje šampanskoje“ („Tarybinis šampanas“) ant kalėjimo „voronoko“? Iš tikrųjų prieš mus – materializuotas karnavalinis antipasaulis. Germano genialiai atkurtas filme „Didysis staliniškas stilius“ – akivaizdus to stiliaus įsikūnijimas (Stalino dangoraižis – viena pagrindinių filmo veiksmo vietų).“

Andrew Dominiko filmo „**Džesio Džeimso nužudymas, kurį įvykdė bailsys Robertas Fordas**“ (LNK, 6 d.

„Chrustaliovai, mašina!“

00.35) 2007 m. buvo rodytas Venecijos kino festivalyje, Bradas Pittas jame buvo apdovanotas už geriausią vyro vaidmenį. Jis vaidina Laukinių Vakarų legendą, vieną pirmųjų amerikiečių superžvaigždžių, plėšiką ir žudiką Jesse Jamesą. Dar būdamas gyvas jis sulaukė spaudos dėmesio ir tapo masinės kultūros mitu. Robertas Fordas buvo vienas ištikimiausių Jameso gerbėjų ir svajotojų prisidėti prie savo stabo gaujos. Filmas tuo ir prasideda. Veiksmas nukelia į 1881-uosius, kai plėšikui buvo trisdešimt ketveri. Casey Afflecko suvaidintas Fordas, regis, dar nežino, koks vaidmuo jam atiteks didžiosios istorijos analuose. Bet filmo režisierius labiau domina tai, kas neaprašyta: kaip devyniolikmetis Fordas tapo Džeimso draugu ir kodėl būtent jis nužudė dešimties valstijų policijos nesėkmingai persekiotą nusikaltėlį? Kas atsitiko iš tikrųjų? Kodėl filmui įpusėjus vis dažniau atrodo, kad Džeimisas pats ieško mirties, yra apstėtas minties apie ją?

Andrew Dominikas kartu su Pittu dekonstruoja ne tik romantiško herojaus, bet ir Laukinių Vakarų mitą. Žinoma, tai nėra nauja. Žiaurūs buvo ir „antivesternų“ personažai. Bet Dominikas bando suvokti savo herojų psichologiją ir parodyti jų kasdienybę, visai neatitinkančią tradicijos kanojų. Gal todėl filmas sulaukė kritiškų

vertinimų – jis paprasčiausiai neatitiko žiūrovų lūkesčių. Vietoj kvapą gniaužiančių gaudynių ir apiplėšimų – sąmoningai užtęstas, monotoniškas ritmas ir pasakotojo balsas iš už kadro. Jameso gyvenimas aprašytas ir parodytas daugybėje knygų ir filmų. Matyt, laukta dar vieno panašaus, juolab kad „Džesio Džeimso nužudymas, kurį įvykdė bailsys Robertas Fordas“ yra Rono Hanseno romano ekranizacija, o jo autorius – vienas filmo prodiuserių. Dominiko filmo privalumai – įtaigi atmosfera, puikus aktorių ansamblis, senovines, šiek tiek išblukusias fotografijas primenantis vaizdas ir, žinoma, Nicko Cave'o muzika, suteikianti filmui baladės atspalvį.

Kaip visada, tikro kino grynuolis – Ridley Scotto taip pat 2007 m. sukurtas „**Amerikos gangsteris**“ (LNK, 7 d. 22.40). Jis perkels į 1970-ųjų Niujorką ir taip pat pasakos tikrais faktais grįstą istoriją apie du žmones – gangsterį Frenką Lukasą (Denzelis Washingtonas) ir policininką-inspektorių Robertą (Russellas Crowe'as). Gangsteris yra Harlemo kvartalo mafijos krikštėvis, kartu su Vietname kariaujančiais armijos lakūnais sukūręs tobulą narkotikų gabenimo ir platinimo tinklą. Lukasas mėgaujasi visais gyvenimo malonumais ir neapsakomais turtais. O inspektorius kantriai ieško įrodymų, kad tinklo organizatorius – diskretiškasis ir

charizmatiškasis Lukasas. Šie žmonės pradeda žaisti katės ir pelės žaidimą (kurį nuo seno ypač mėgsta kinas), tik šįkart žaidimas keistesnis, nes abu – ir policininkas, ir nusikaltėlis – labai panašūs. Abu – vienišiai, perfekcionistai. Nenuostabu, kad netrukus jie ima jausti vienas kitam net kažką panašaus į simpatiją, o puikūs aktoriai tai paverčia subtiliu ir niuansuotu reginiu.

„Amerikos gangsterio“ ištakos – 2000-aisiais žurnale „New York“ paskelbtas Marko Jacobsono straipsnis, kuriame žurnalistas aprašė savo susitikimus su Franku Lucasu – charizmatiška juodosios bendruomenės figūra ir narkotikų kontrabandininku. Pasak filmo prodiuserio Briano Grazerio, Lucasas yra tikra šiuolaikinio kapitalizmo iliustracija: „Franko modelis buvo didysis verslas. Iš pradžių jis surado kontaktus pietryčių Azijoje, galinčius jam tiekti geriausią rinkoje heroiną, paskui sudarė sutartį su amerikiečių karininkais Vietname, kad šie pervežtų milžiniškas narkotikų partijas dvigubuose žuvusių amerikiečių kareivių karstų dugnuose. Manau, kad tai – nuostabi istorija.“

Scottas taip pat atkuria jau išnykusio laiko atmosferą, epochą, kai gangsteriai vaidino svarbų vaidmenį savo bendruomenėje, buvo tikros įžymybės, per Kalėdas siunčiančios dovanas savo kvartalo gyventojams. Jų ryšiai su paprastais žmonėmis, regis, buvo daug tikresni už tuos jausmus, kuriuos dabar, pasitelkę viešųjų ryšių specialistus, taip dosniai mums dovanoja politikai. Baigsiu, kol nepradėjau lyginti lietuvių politikų ir Amerikos gangsterių. Ką tik perskaičiau rusų naujienų tinklalapyje, kad vienos roko grupės narys, artimas Kremlui žmogus, padavė į teismą aštuonių liežuviu garsėjantį muzikos kritiką Artemijų Troickį už tai, kad šis jį išvadino pudeliu. Muzikantas rengiasi įrodyti teisme, kad nėra pudelis ir prisiteisti milijoną.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Kronika

Kauno kino festivalis bendradarbiauja su kino menininkais

Tarptautinis Kauno kino festivalis tapo oficialiu Europos kino asociacijų tinklo NISI MASA atstovu Lietuvoje. Lietuvių festivalio narystė šiame projekte atvers plačias tarptautinių projektų ir festivalių galimybes ne tik jauniems kino menininkams bei kritikams, bet ir kino studentams bei kitiems kino srityje aktyviai veikiančioms kūrėjams.

NISI MASA – Europos tinklas, suteikiantis jaunimui galimybę dalyvauti kino industrijoje. NISI MASA veikia prasideda scenarijų rašymo, filmavimo dirbtuvėmis ir baigiasi kino kritikos projektais. Tikimės, kad Kauno kino festivalio dalyvavimas šiame tinkle įkvėps Lietuvos jaunimą dalyvauti tarptautiniuose projektuose ir tobulinti savo įgūdžius. Siekiame

Lietuvos jaunimui kuo plačiau atverti darbo kino srityje galimybes – apie festivalio prisijungimą prie NISI MASA tinklo sakė Kauno kino festivalio programos sudarytojas Tomas Tengmarkas.

Tarptautinio tinklo pavadinimas yra nuoroda į Federico Fellini filme „8 1/2“ personažo kartojamą užkeikimą „Asa Nisi Masa“. Kino klasikos citavimas ir jokiai konkrečiai kalbai nepriklausantis kino burtažodis atspindi organizacijos poziciją: universali kino kalba vienija visų šalių žmones. 2001 m. įkurtą tarptautinę organizaciją NISI MASA remia Europos Sąjungos, Europos Tarybos ir Prancūzijos fondai. NISI MASA jungia 26 šalių organizacijas, susijusias su Europos kinu. Studentus, jaunus profesionalus ir kino entuziastus vienijantis tinklas tikslingai dirba, siekdamas atrasti naujus talentus, plėtoti audiovizualinius projektus tarpkultūrinėje erdvėje, skleisti kino edukaciją ir populiarinti naują Europos kiną.

NISI MASA siekia sukurti pagrindą jaunų kino kūrėjų diskusijoms ir bendradarbiavimui. Tinklas rengia

tarptautines kino kūrimo, scenarijaus rašymo dirbtuves, rengia konferencijas ir seminarus kino tema, remia trumpametražių filmų platinimą. NISI MASA sudaryta tarptautinė jaunų kritikų ir dizainerių komanda Kanų, Turino, Helsinkio, Teherano, Abu Dabio, Rio de Žaneiro bei kituose tarptautiniuose kino festivaliuose leidžia kasdienius kino kritikos žurnalus „Nisimazine“, kuriuose spausdina festivaliuose rodomų filmų recenzijas bei interviu su kino kūrėjais.

Tarp NISI MASA partnerių organizuojamų kino kūrimo dirbtuvių puikuoja svarbūs tarptautiniai dokumentinio ir vaidybinio kino projektai. Tai – projektas „Cine-train“, kurio metu jauni kino profesionalai tris savaites keliaudami traukiniu kuria dokumentinį filmą. Taip pat – kino dirbtuvės „Visions of“, vykstančios

įvairiuose Europos miestuose; jų metu kuriamas kinematografinis miesto portretas. Be kino žurnalistikos projektų ir įvairių dirbtuvių, NISI MASA organizuoja scenarijaus rašymo konkursus, padeda jų prizininkams įgyvendinti sumanymus.

NISI MASA kartu su Tarptautiniu Kauno kino festivaliu siūlomos galimybės atvers kūrybinės praktikos kelius jauniems Lietuvos kino žmonėms. Norinčiuosius gauti daugiau informacijos apie NISI MASA bendrą projektą, tobulinimosi galimybes kviečiame registruotis Tarptautinio Kauno kino festivalio tinklalapio specialiaame skyriuje: www.kinofestivalis.lt/lt/nisimasa.

Daugiau informacijos galima gauti telefonu: +37067811324.

KAUNO TARPTAUTINIO KINO
FESTIVALIO INF.

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija
Stasio Eidrigevičiaus kūrybos paroda „Veidas ant kaukės“
nuo 13 d. – paroda „Paminklai, kurių nėra. Pasivaikščiojimai po Vilnių“

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai
Paroda „XX amžiaus romantikas Vaclovas Kosciūška (1911–1984)“

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 22
iki 8 d. – paroda „Leonas Lagauskas. Estampai. Piešiniai. 1954–2009 metų kūryba“

Taikomosios dailės muziejus

Arsenalų g. 3 A
Mados paroda „Art Deco stilius (1918 – 1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos
Paroda „Karalienės Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos
Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“
Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“

Lietuvos nacionalinis muziejus

Naujasis arsenalas
Arsenalų g. 1
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija
Lietuva carų valdžioje
Lietuvos valstiečių buities kultūra
Kryždirbystė
Paroda „Kazio ir Gabrielės Varnelių dovana“
Senasis arsenalas
Arsenalų g. 3
Lietuvos proistorė

Kazio Varnelio namai–muziejus

Didžioji g. 26
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Lankymas antradienį–šeštadienį, iš anksto susitarus tel. 279 1644

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9
Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija
Paroda „Vilniaus bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2
Makoto Aida paroda „Diena ir naktis“
„Diane Arbus: retrospektyva spaudoje, 1960–1971“
Jasono Dodge'o paroda

LDS galerija „Kairė–dešinė“

Latako g. 3
iki 14 d. – Sigitos Šulnienės ir Arvydo Norvaišos kūrybos paroda „Dualu“
Robertos Vaigelkaitės ir Kęstučio Vasiliūno paroda „Kelionė“ bei Kęstučio Vasiliūno kūrybos paroda „Atvirukai“

Galerija „Vartai“

Vilniaus g. 39
„ARTscape“: Latvija. Mikas Mitrevicius, Linas Jusionis

„Arkos“ galerija

Aušros Vartų g. 7
Paroda „Tapyba, skulptūra, grafika“ (Lenkija)
Grupės „Marginal“ (Suomija) grafikos paroda „Miestų grandinė – svečių knyga“

VDA galerija „Akademija“

Pilies g. 44/2
iki 14 d. – Varšuvos dailės akademijos Medijų meno ir Scenografijos katedros fakulteto absolventų paroda: tapyba, grafika, fotografija

Vilniaus fotografijos galerija

Stiklių g. 4
iki 14 d. – paroda „Baltarusiai.
1911–1912 m. Isako Serbovo etnografinių fotografijų kolekcija“

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11
Astos Vasiliauskaitės skulptūros darbų paroda

Lietuvos dailininkų sąjungos parodų salė

Vokiečių g. 4/2
Nijolės Rudzikaitės-Malakauskienės tapybos paroda „Žmogaus akių grožis“
nuo 6 d. – Nomedos Saukienės tapyba

Auksakalių gildijos galerija „Meno niša“

J. Basanavičiaus g. 1/13
iki 7 d. – Eugenijaus Antano Cukermano paroda
nuo 11 d. – Nomedos Marčėnaitės ir Marius Jonučio paroda

LDS Pamėnkalnio galerija

Pamėnkalnio g. 1/13
Ričardo Filistovičiaus tapyba

Jono Meko vizualiųjų menų centras

Gynėjų g. 14
iki 14 d. – Audronės Vaupšienės paroda „Trys istorijos“

Teatro, muzikos ir kino muziejus

Vilniaus g. 41
Paroda „Lietuvos kinas. 1909–2009“
iki 9 d. – Virgijo Rusecko tapybos darbų paroda (iš ciklo „Menas sensuosiuose Lietuvos dvaruose 2011“)
nuo 12 d. – Miglės Kosinskaitės tapybos darbų paroda (iš ciklo „Menas sensuosiuose Lietuvos dvaruose 2011“)

„AV17 galerija“

Aušros Vartų g. 17
iki 10 d. – Andriaus Ermino skulptūros paroda „Linija mėlyna“

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija

Šv. Jono g. 11
Virgilijaus Jankausko fotografijų paroda „Liepsnojantis lygiadienis“

Tekstilės galerija „Artifex“

Gaono g. 1
Kristos Leesė ir Heino Prunselto (Estija) paroda „Su meile iš Estijos“

„ARgenTum“ galerija

Latako g. 2
iki 10 d. – autorinės juvelyrikos paroda „Papuošalas mama“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija

Vilniaus g. 39/6
iki 14 d. – paroda „Medis ir paukštis. Improvizacijos“

Pylimo galerija

Pylimo g. 30
nuo 10 d. – „Tapybos pavasaris 2011. Artimi“

KAUNAS

M. Žilinsko dailės galerija

Nepriklausomybės a. 12
iki 8 d. – Raphaėlio Mognetti paroda „La lucidité est la blessure la plus rapprochée du soleil“ („Tikrovės šviesa yra artimiausia saulei žaizda“)

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16
Paroda „Menas + Menas bendrauti. Ekosfera“

Galerija „Meno parkas“

Rotušės a. 27
Vilniaus dailės akademijos studentų darbų paroda „Kirpykla“

Maironio lietuvių literatūros muziejus

Rotušės a. 13
„Sugrįžimai“ (skirta išeivių rašytojų kultūriniam gyvenimui Vokietijoje ir Austrijoje 1944–1950 metais); „Motiejui Valančiui – 210“; „Gabrielė Petkevičaitė–Bitė: rašytoja, pedagogė, politikė“ (1861–1943); „Kleopui Jurgelioniui – 125“; „Stepui Zobarskui – 100“; „Iš gyvenimo į knygą“ (Vytautui Sirijos Girai – 100); Vytauto Butkaus paroda „Fotografijos“

Keramikos muziejus

Rotušės a. 15
iki 11 d. – Baltijos šalių keramikos paroda „Pavasaris 2011“

Ryšių istorijos muziejus

Rotušės a. 19
iki 10 d. – Juano Hernandezo (Ispanija) tapybos paroda

Kauno fotografijos galerija

Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2
iki 15 d. – paroda „ZOO fotografija. Kaunas. Paskutinis sovietmečio dešimtmetis“

KLAIPĖDA

Dailės parodų rūmai

Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2
Piešinių paroda „Emocija“
Fotografijų paroda „Kiti“
iki 15 d. – paroda „JEKlai(pė)da 2011“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a
Rolando Marčiaus tapyba

Kultūrų komunikacijų centras

Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4
Justinos Jasinevičiūtės darbų paroda
nuo 12 d. – Anitos Back (Vokietija) paroda

Klaipėdos galerija

Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4
Algio Augustaičio tapyba

Klaipėdos fotografijos galerija

Tomo g. 7
Fotografijų paroda „Kiti“

ŠIAULIAI

Galerija „Laiptai“

Žemaitės g. 83
nuo 6 d. – Stasio Povilaičio fotografijų paroda „Tik arkliai“
Paroda „Sukaustyti latrai“ (E. Juchnevičiaus grafika, S. Pranciūčio asambliažai, R. Trušio tapyba)

Dailės galerija

Vilniaus g. 245
Lietuvos dailininkų sąjungos kolekcijos „Šiuolaikinė Lietuvos dailė“

PANEVĖŽYS

Dailės galerija

Respublikos g. 3
iki 14 d. – Panevėžio krašto tautodailės paroda

„Galerija XX“

Laisvės a. 7
Adomo Jacovskio tapyba

„A galerija“

Respublikos g.33
Kunigundos Dineikaitės tapybos „Atnešk man rytoj dvi baltas gėles“

DRUSKININKAI

M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus

M.K. Čiurlionio g. 35
Algimanto Švėgždos (1941–1996) tapybos paroda „Santarvėje su gamta ir savimi“

DUSETOS

Dailės galerija

K. Bėgos g. 31a
Šarūno Saukos paroda

J. Pommerato „Šitas vaikas“ (pjesės skaitymas).
Dalyvauja LMTA I kino aktorių kurso studentai (vad. – J. Vaitkus) ir aktoriai A. Čepaitė, D. Gavenonis, V. Kuodytė. Darbo vadovė – aktorė V. Kuodytė
Gegužės 6 d. 18 val. *Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, Studijoje*

J. Jokela „Fundamentalistai“ (pjesės skaitymas). Rež. – J. Vaitkus.
Dalyvauja aktoriai R. Samuolytė, P. Budrys, N. Bulotaitė, R. Bučius
Gegužės 7 d. 18 val. *Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, Studijoje*

A. Čechovo, K. Smedso „Vyšnių sodas“.
Spektaklio tiesioginė transliacija iš „Wiener Festwochen“ festivalio
Gegužės 28 d. 20.30 *Gedimino pr. prieš Lietuvos nacionalinį dramos teatrą*
Bilietus platina TIKETA. www.tiketa.lt

„7 md“ rekomenduoja

DAILĖ
„Gegužės 7“ yra vienos dienos projektas-dedikacija ir vyks, žinoma, gegužės 7-ąją. Renginį pristato tas pats kuratorių trio, kuris neseniai pristatė VIETA tyrinėjantį videomeno labirintą „Atsitiktiniai, Baltazarai“: Danutė Gambickaitė, Eglė Juocevičiūtė, Jolanta Marcišauskytė-Jurašienė. Šį kartą kuratorės siūlo „pasinerti“ į konkrečių vietą – Vileišių rūmus, kur buvo surengta Pirmoji lietuvių dailės paroda, buvo rasti slapti archyvai, dabar tapę daugybės istorijų talpykla. Lankytojai kviečiami šią vietą patirti įvairiai: per garsus, istorijas, augalus. Dabarties menininkai siūlo savo žiūrėjimo kampą. Programą ir kai kuriuos kūrinius rasite interneto puslapyje www.geguzes7.lt. Arba tiesiog atvykite į **Vileišių rūmus** (dabar Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Antakalnio g. 6, Vilnius) **gegužės 7 d.** Veiksmas prasideda nuo 18 val., baigsis jau sutemus.

TEATRAS
Gegužės 11–15 d. Lietuvos Nacionaliniame dramos teatre vyks Kauno valstybinio dramos teatro gastrolės, kurių metu bus parodyti šeši spektakliai: A. Areimos režisuoti „Laimingi“, A. Kurieniaus „Moderatoriai“, R. Vitkaičio „Tegyvuoja Bušonas“, R. Atkočiūno „Skėriai“, A. Jankevičiaus „Akmenų pelenai“, A. Sunklodaitės „Kiškis pabėgėlis“. Daugiau informacijos www.teatras.lt

Spektakliai

VILNIUS
Nacionalinis operos ir baletu teatras
7 d. 12 val. – J. Gaižausko „BURATINAS“. Dir. – M. Staškus
7 d. 20 val. – Peterburgo Marijos teatro orkestro koncertas. Dir. – V. Gergijevas.
Programoje R. Ščedrino, A. Martinaičio, G. Mahlerio kūriniai
8 d. 18 val. – R. Portman „MAŽASIS PRINCAS“. Dir. – M. Pitrenas

Nacionalinis dramos teatras
7 d. 18 val. – „Naujasis Baltijos šokis '11“ – PREMJERA! „MEDĖJOS“. Choreogr. – B. Letukaitė (Kauno šokio teatras „Aura“)
8 d. 12 val. – K. Čiukovskio „DAKTARAS AISKAUDA“. Rež. – E. Jaras
10 d. 18.30 – M. Lermontovo „MASKARADAS“. Rež. – R. Tuminas (Valstybinis Vilniaus mažasis teatras)

Kauno valstybinio dramos teatro spektakliai
11 d. 18.30 – F. Schillerio „LAIMINGI“. Rež. – A. Areima
12 d. 18.30 – A. Kurieniaus „MODERATORIAI“. Rež. – A. Kurienius
14 d. 18.30 – J. Dello, G. Sibleyro „TEGYVUOJA BUŠONAS“. Rež. – R. Vitkaitis
15 d. 18.30 – B. Srbljanovič „SKĖRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas
Mažoji salė
11 d. 18.30 – L. Bärfusso „SEKSUALINĖS MŪSŲ TĖVŲ NEUROZĖS“. Rež. – R. Kudzmanaitė
12 d. 18.30 – V.V. Landsbergio „BUNKERIS“. Rež. – V.V. Landsbergis
Kauno valstybinio dramos teatro spektakliai
13 d. 19 val. – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius
14, 15 d. 12 val. – „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus pasaką „Lapė ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė

Vilniaus mažasis teatras
6 d. 18.30 – „DIDYSIS ERLICKAS MAŽAJAME TEATRE“
7 d. 18.30 – „LAIKAS – MANO VIEŠPATS“. Poezijos ir muzikos vakaras, skirtas M. Cvetajevos kūrybai. Dalyvauja aktorė D. Jankauskaitė ir pianistė B. Vainiūnaitė
10 d. 18.30 – „MANO SIELOS NETYLANČIOS STYGOS“. P. Meškėlos ir „Rojaus tūzų“ romansų vakaras. Rež. – A. Latėnas
10 d. 18.30 *Nacionaliniame dramos teatre* – M. Lermontovo „MASKARADAS“. Rež. – R. Tuminas
11 d. 18.30 – „SELAVY!“ N. Narmontaitės muzikinis spektaklis
12 d. 18.30 – S. Becketto „BELAUKIANT GODO“. Rež. – R. Tuminas
13 d. 18.30 – T. Lettso „VESTONAI“. Rež. – V. Malinauskas

Valstybinis jaunimo teatras
6 d. 18 val. – P. Vaičiūno „PATRIOTAI“. Rež. – J. Vaitkus
7 d. 12 val. – J. Kelero, A. Jalianiausko „PAIKA PELYTĖ“. Rež. – A. Jalianiauskas (Salė 99)
7 d. 18 val. – E. Scarpettos „VARGŠAI. ARISTOKRATAI“. Rež. – P.E. Landi
11 d. 18 val. – „KETURIAIS VĖJAIŠ“ (pagal K. Binkio ir keturvėjininkų kūrybą). Rež. – T. Jašinskas (Salė 99)
12 d. 18 val. – A. Čechovo „DĖDĖ VANIA“. Rež. – A. Latėnas
13 d. 18 val. – PREMJERA! „LEDI MAKRET“ (pagal W. Shakespeare'o pjesę). Rež. – A. Latėnas. Scenogr. – G. Makarevičius, kost. dail. – S. Straukaitė, judesio kompozicija – A. Jalianiausko. Vaidina S. Sipaitis, S. Storpirštis, S. Ivanovas, J. Damaševičius, G. Arbačiauskas, G. Storpirštis, I. Ciplijauskas, V. Kuodytė, N. Gadliauskas, V. Taukinaitis, J. Dambraskaitė, G. Giedraitytė, I. Precas, K. Butvidas, D. Tarutis, D. Morozovaitė, Š. Datenis
14 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“. Rež. – V.V. Landsbergis (Salė 99)
14 d. 18 val. – A. Slapovskio „BAUSTI NEGALIMA PASIGAILĖTI“ (Pjesė Nr. 27). Rež. – D. Tamulevičiūtė (Salė 99)

Rusų dramos teatras

6 d. 11, 15, 18 val. – festivalis „Mokyklų teatras“

7 d. 11, 15 val. – koncertas „JAUNIEJI LIETUVOS TALENTAI VILNIUJE“

8 d. 18 val. – F. Veberio „KVAILIŲ

VAKARIENĖ“. Rež. – M. Poliščiuukas

12 d. 18 val. – PREMIJERA! Y. Ronen

„PAMIŠĖLĖ“. Rež. – L. Adomaitienė

13 d. 18 val. – M. Macevičius „PRAKEIKTA MEILĖ“ (pagal P. Sanajevo apysaką „Palaidokite mane už grindjuostės“)

Rež. – A. Jankevičius

14 d. 18 val. – R. Cooney „Nr.13“.

Rež. – E. Murašovas

15 d. 12 val. – J. Ščiuckio „COLIUKĖ“.

Rež. – J. Ščiuckis

15 d. 18 val. – N. Simon „PASKUTINYSIS AISTRINGAS MEILUŽIS“. Rež. – O. Lapina, J. Bogdanovič-Golubeva

Oskaro Koršunovo / Vilniaus miesto teatras

11 d. 19 val. *Ūkio banko teatro arenoje* – „[STABIOJI IR GRAUDŽIOJI ROMEO IR DŽULJETOS ISTORIJA“ (pagal W. Shakespea-re‘ą). Rež. – O. Koršunovas

Vilniaus teatras „Lėlė“

Didžioji salė

7, 15 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis

Mažoji salė

8 d. 12, 14 val. – V. Palčinskaitės

„BJAURUSIS ANČIUKAS“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. – A. Pociūnas

„Menų spaustuvė“

„Naujasis Baltijos šokis‘11“

6 d. 18 val. *Kišeninėje salėje* – „ŠVENTĖ“. Choreogr. – R. Butkus

6 d. 20 val. *Juodojoje salėje* – „YDINGIE-JI“. Choreogr. – A.L. Øyenas, W. Guestsas (Norvegija)

7 d. 20 val. *Juodojoje salėje* – „SAFARIS“ („Kviss Bumm Bang“, Islandija)

7 d. *Menų spaustuvės kieme* – „Gatvės muzikos diena“: 15 val. – aktorės G. Malinauskaitės autorinių dainų koncertas, 17 val. – aktorių ansamblio „Degam“ koncertas

10, 11 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – PREMIJERA! „PONAS KOLPERTAS (D. Gieselmanno pjesės motyvais). Rež. – A. Jankevičius („Trupė liūdi“)

10 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – „TETOS“. Rež. – J. Javaitis (LMTA Teatro ir kino fakulteto Vaidybos (pantomima) bakalaurų diplominiai darbai)

11 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – „NUTOLĘ TOLIAI“ (pagal P. Širvij). Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)

Teatras „Utopia“

12 d. 19 val. „*Menų spaustuvės“* *Kišeninėje salėje* – N. Gogolio „PAMIŠĖLIO UŽRAŠAI“. Rež. – V. Sodeika

KAUNAS

Kauno dramos teatras

Nacionalinio dramos teatro spektakliai

6 d. 20 val. *Mažojoje scenoje* – P. Sūskindo „KONTRABOSAS“. Rež. – V. Masalskis

6 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – R. Granauskas „DUBURYS“. Rež. – S. Račkys
6 d. 18 val. *Tavernos salėje* – I. Pukelytės „MEILĖ PARYŽIUJE“. Rež. – I. Pukelytė
6 d. 18 val. *Parketinėje salėje* – A. Čechovo „LAIMINGI ŽMONĖS, PRIE BARJERO“.

Rež. – A. Lebeliūnas

7 d. 12 val. *Ilgajoje salėje* – I. Paliulytės „ANDERSENO GATVĖ“ (H. Ch. Anderseno biografijos ir pasakų motyvais).

Rež. – I. Paliulytė

7 d. 18 val. *Tavernos salėje* – I. Hagerup „STIKLINĖ ARBATOS SU CITRINA“. Rež. – D. Juronytė

8 d. 18 val. *Penktojoje salėje* – „LAIMINGI“ (pagal F. von Schillerio „Klastą ir meilę“). Rež. – A. Areima

10 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas
13 d. 19 val. *Parketinėje salėje* – „LAIMINGI ŽMONĖS“. B. Slade „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebeliūnas

Kauno muzikinis teatras

6 d. 18 val. – L. Fall „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius
8 d. 12 val. – W.A. Mozarto „MAŽOJI BURTŲ FLEITA“. Dir. – V. Visockis
8 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIŲ SPINDESYS“. Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis
11 d. 18 val. – Kauno choreografijos mokyklos moksleivių koncertas
12 d. 18 val. – E. Johno, T. Rice'o „AIDA“. Dir. – J. Janulevičius

Kauno mažasis teatras

6 d. 19 val. – A. Dilytės „LAUROS KOSMOSAS“. Rež. – A. Dilytė
8 d. 12 val. – A. Dilytės „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS“. Rež. – A. Baniūnas
12 d. 19 val. – „KATYTĖ „P“ (pagal E. Ensler pjesę „Vaginos monologai“). Rež. – V. Balsys

Kauno valstybinis lėlių teatras

7 d. 12 val. *V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejuje* – „KIŠKIS DRAŠUOLIS“. Rež. – A. Žiurauskas
8 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS“. Rež. – A. Stankevičius

KLAIPĖDA

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras

6 d. 18.30 – PREMIJERA! „SMUIKININKAS ANT STOGO“ (pagal Sh. Alecheimo pasakojimą). Dir. – S. Domarkas, D. Zlotnikas
7 d. 8 d. 15 val. *Kolonų salėje* – PREMIJERA! F. Poulenco „DRAMBLIUKO BABARO ISTORIJA“

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

6 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINĖ“. Rež. – N. Mirončikaitė
7 d. 18 val. – „DAKTARAS IR MANGARYTA“ (J. Basanavičiaus surinktų pasakų motyvais). Pjesės aut. ir rež. – V.V. Landsbergis
12 d. 18 val. – B. Sabath „BERNIŪKŠČIŲ RUDUO“. Rež. – K. Smoriginas

PANEVĖŽYS

J. Miltinio dramos teatras

7, 14 d. 17 val. – G. Grekovo „HANANA, KELKIS IR EIK“. Rež. – R. Augustinas A.
8 d. 12 val. – S. Maršako „KATĖS NAMAI“. Rež. – V. Mazūras

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

8 d. 16 val. *Trakų pilies Didžiojoje menėje* – programa „Popietė su Mozartu“. Valstybinis Vilniaus kvartetas, J. Gedmintaitė (sopranas), L. Baublytė (fleita).
7 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas F. Badalbeyli (fortepijonas, Azerbaidžanas). Dir. – A. Alijevas (Azerbaidžanas). Programoje L. Bernsteino, G. Gershvino, V. Barkausko, K. Karajevo, F. Amirovo kūriniai
8 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – Visai šeimai. „Labas, Vilniau!“. Mergaičių choras „Liepaitės“ ir jų draugai
8 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje*, – kamerinis ansamblis „Vilniaus arsenalas“: L. Šulskutė (fleita), R. Romoslauskas (altas), S. Okruško (fortepijonas). Programoje L. van Beethoveno, M. Glinkos, R. Schumanno, G. Kuprevičiaus, T. Makačino kūriniai
12 d. 19 val. *Dovilų etninės kultūros centre* – J. Leitaitė (mecosopranas), S. Krinčincas (gitara)

14 d. 19 val. Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje, – simfoninės muzikos koncertų sezono pabaigai. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, Kauno valstybinis choras. Solistas V. Čepinskis (smuikas). Dir. – M. Pi-trėnas. Programoje M. Ravelio, M. Brucho, I. Stravinskio, R. Strausso kūriniai

Lietuvos muzikų rėmimo fondas *Muzikos festivalis „Sugrįžimai“*

12 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – G. Gedvilaitė (fortepijonas, Lie-tuva, Vokietija), P. Geniušas (fortepijonas). Programoje W.A. Mozarto, F. Liszto, F. Pou-lenco, D. Milhaud, M. de Fallos kūriniai

VILNIUS

Šv. Kazimiero bažnyčia

10 d. 18.30 – V. Prudnikovas ir jo dainavimo klasės studentai: E. Čičinskaitė, R. Juzuitis, A. Martišius, N. Pokvytytė, A. Stančikaitė, S. Šerytė, G. Vasiliauskaitė. Vargonuoja R. Marcinkutė-Lesieur. Programoje W.A. Mo-zarto, J. Haydno, G.F. Händelio kūriniai

„Piano.It“ koncertų salė

10 d. 19 val. – „Muzika obojui ir fortepijoniui“. E. Puzaitė (fortepijonas), A. Puskunigis (obojuis). Programoje R. Schumanno kūriniai

KAUNAS

Menininkų namai

12 d. 18 val. – ciklas „Tūkstantmečio aidai muzikoje“. „Baroko duetas“: dainininkės S. Šerytė ir R. Dubinskaitė. Akompanuoja pianistė A. Telksnytė

Vakarai

VILNIUS

Rašytojų klubas

9 d. 17.30 – rašytojo G. Iešmanto kūrybos vakaras su nauja knyga „Provėžos / Pamąs-tymai apie kūrybą“.

11 d. 17.30 – poetės E. Juodvalkės naujos knygos „Sakalai naktį nemiega“ pristatymas.

Vilniaus mokytojų namai

7 d. 10 val. *Svetainėje* – konferencija „Pietryčių Lietuvos švietimo ir kultūros problematika“
8 d. 15 val. *Svetainėje* – kupiškėnų popietė „Kupiškio krašto istorijos ir dabarties vin-giai“. Dalyvauja leidyklos „Versmė“ direktorius P. Jonušas, monografijų serijos „Lietuvos valsčiai“ vienas iš sudarytojų V. Mačiekus
8 d. 15 val. *Mažojoje salėje* – vakaras iš ciklo „Pažinkime Vilnių“, skirtas M.K. Čiurlio-nio 100-osioms mirties metinėms. Svečiuose fotografas J. Valiušaitis
9 d. 18 val. *Didžiojoje salėje* – paskaita „Tautos paveldas ir dorovinis auklėjimas“
10 d. 18 val. *Svetainėje* – vakaras „Pasidai-navimai su Veronika“. Dalyvauja Trakų Vokės bendruomenės kultūros centro folkloro ansamblis „Vija“
11 d. 17 val. *Svetainėje* – Vilniaus vegetarų klube. Paskaita „Harmonijos ir sveikatos kūrimo keliai“. Pranešėja D. Laurynaitienė
12 d. 17.30 *Svetainėje* – knygos „Knygius Petras Jaunius“ sutiktuvės. Dalyvauja knygos sudarytoja, rašytoja A. Petraitytė
12 d. 17.30 val. *Didžiojoje salėje* – „Liepai-čių“ choro įvairaus amžiaus grupių choristės
12 d. 18 val. *Prie židinio* – vakaras „Tolima artima rytų šalių literatūra“. Baltarusių, rusų, gruzinių, kazachų ir kitų tautų rašytojų verstinės kūrybos rinktinės „Pusiausvyra“ pristatymas

Nacionalinė dailės galerija

7 d. 16 val. – susitikimas su dailininku S. Eidrigėvičiumi
10 d. 20 val. – sociologijos mokslų daktarės, vienos iš Mančesterio architektūros tyrimų centro (MARC) vadovių A. Yanevos paskaita „Kontroversijų kartografija architektūroje: nauja praktikos epistemologija“

Bibliografinės žinios

FILOSOFIJA

Apie geradarystes : [gera darymo meno pagrindai] / Lucijus Anėjus Seneka ; iš lotynų kalbos vertė Dalia Dilytė. – Vilnius : Metodika, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 207, [1] p. – Laidos duom. klaidingi: Patais. laida. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-609-444-010-6 (jr.)

Hausas ir filosofija : meluoja visi : [domiausio televizijos personažo gyvenimo filosofija / sudarytojai] William Irwin, Henry Jacoby ; iš anglų kalbos vertė Gintaras Kaminskas. – Vilnius : Metodika, 2011 ([Vilnius : Vilcolora). – 223, [1] p. – Antr. p. ir virš. aut. nurodyti klaidingai: William Irwin, Henry Jacoby. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-609-444-011-3

GROŽINĖ LITERATŪRA

Antarktida : pradžios knyga : [apysaka] / Romualdas Drakšas. – Vilnius : Justitia, 2011 ([Vil-nius] : BALTO print/Logotipas). – 214, [1] p. – ISBN 978-9955-616-69-6

Aš – ne Karmen : [kūrybos rinkinys] / Biruta Pėveraitytė. – Marijampolė : TeleSATpresa, 2005– .

D. 2 : [eilėraščiai]. – Marijampolė [i.e. Vilnius] : Karminas, 2011 (Vilnius : Karminas). – 128, [1] p., [1] iliustr. lap. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-8031-10-2

Budinu paukštį : [eilėraščiai] / Algimantas Kiminius. – Kaišiadorys : Printėja, 2011 (Kaišiado-rys : Printėja). – 161, [1] p. : iliustr. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-445-018-1

Neblėstanti meilės legenda : bajoras Adomas Mickevičius (1798-1855), būsimasis poezijos genijus, ir bajoraitė Marija Vereščakaitė – grafienė Putkamerienė (1799-1863) : esė / Julius Pastarnokas. – Vilnius : [Karminas], 2011 (Vilnius : Karminas). – 174, [1] p. : iliustr. – (Likimai). – Tiražas [70] egz. – ISBN 978-609-8031-09-6

Pilnatyje : miniatiūra, eilėraščiai / Reda Riepšaitė. – Jonava : Dobilo leidykla, 2011 (Kaišiado-ry : Printėja). – 29, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-409-040-0

Po velnių, aš tave myliu! : [romanas] / Catherine Alliot ; iš anglų kalbos vertė Milda Dyke. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Aušra). – 437, [2] p. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-9955-38-126-6 (jr.)

Sveikink ir linkėk + sentencijos / Janina Butnorienė. – Kaišiadorys : Printėja, 2011 (Kaišiado-ry : Printėja). – 63, [1] p. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-609-445-016-7

Tarp pilkų debesų : romanas / Ruta Sepetys ; iš anglų kalbos vertė Lina Būgienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.).– 334, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-964-4 (jr.)

Tavo šypsenos šešėlis : romanas / Mary Higgins Clark ; iš anglų kalbos vertė Irena Kupčins-kienė. – Vilnius : Alma littera, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 292, [2] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9955-38-983-5 (jr.)

Vamzdis: rašinėliai : [esė] / Liudvikas Jakimavičius. – Vilnius : Versus aureus, [2010] (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 382, [2] p. – Tiražas [700] egz. – ISBN 978-9955-34-297-7

Povilas Višinskis: idėjos ir darbai : nauja žiūra, nauji akcentai / sudarytoja Dalia Striogaityė. – Vilnius : Versus aureus, [2011] (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 332, [3] p. : iliustr., faks., portr.– Tiražas [700] egz. – ISBN 978-9955-34-296-0 (jr.)

Žodžiai, kurie neišduos : esė, pokalbiai, studija : gyvenimas, likimas, kūryba / Leonas Pe-leckis-Kaktavičius. – [Šiauliai] : Literatūros almanacho „Varpai“ redakcija, [2011] (Šiauliai : Neoprintas). – 349, [2] p. – Tiražas [600] egz. – ISBN 978-9955-667-13-1

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Boružė Liputė : pasaka apie namus / rašė Ilona Bumblauskienė ; piešė leva Zalepugaitė. – Kaunas : Jūsų flintas, 2010 ([Klaipėda] : Druka). – [16] p. : iliustr. – Tiražas 7000 egz. – ISBN 978-609-419-122-0

Eglė žalčių karalienė : lietuvių pasaka [su psichologo komentarų / piešė studija „Kauri“]. – Kaunas : Jūsų flintas, [2010] ([Kaunas] : Spaudos praktika). – [16] p. : iliustr. + 1 lap. komen-taro voke. – Tiražas 8000 egz. – ISBN 978-609-419-116-9

Liūtas karalius : [vakaro pasakaitė]. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011]. – 15, [1] p., įsk. virš. : iliustr. – Antr. p. ir virš. virš antr.: Disney. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-414-215-4

Mokykimės dalintis : [pagrįsta A.A. Milne ir E.H. Shepard kūriniau „Mikė Pūkuotukas“ / iš lenkų k. vertė Žana Kairienė]. – [Vilnius : Egmont Lietuva, 2011]. – [18] p. : iliustr. – Virš. virš antr.: Disney. Mikė Pūkuotukas.– Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-414-217-8 (jr.)

Paklydusi pasaka : apie kelią, kuris kikeno ir ieškojo savo kelio : [pasaka-apysaka] / Gintarė Adomaitytė ; [dailininkė Aida Janonytė]. – Vilnius : Gimtasis žodis, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 75, [3] p. : iliustr. – Tiražas 1300 egz. – ISBN 978-9955-16-353-4

Pelenė. Nepamirštamą vakaras : [pasakų knyga vaikams] / iš anglų kalbos vertė leva Alber-tavičienė. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011].– 63, [1] p. : iliustr. – Antr. iš virš. – Antr. p. ir virš. virš antr.: Disney. Princesė. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-414-213-0 (jr.)

Pietų miegas ; Naujoji Riuko auklė : [pagrįsta A.A. Milne ir E.H. Shepard kūriniau „Mikė Pūkuotukas“ / iš lenkų k. vertė Žana Kairienė]. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011]. – 62, [2] p. : iliustr. – Antr. p. ir virš. virš antr.: Disney. Mikė Pūkuotukas. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-414-229-1 (jr.)

Snieguolė ir septyni nykštukai : [vakaro pasakaitė]. – Vilnius : Egmont Lietuva, [2011]. – 16, [1] p., įsk. virš. : iliustr. – Antr. p. ir virš. virš antr.: Disney. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-414-216-1

Stebuklingas žodis „ačiū“ : [pagrįsta A.A. Milne ir E.H. Shepard kūriniau „Mikė Pūkuotukas“ / iš lenkų k. vertė Žana Kairienė]. – [Vilnius : Egmont Lietuva, 2011]. – [18] p. : iliustr. – Virš. virš antr.: Disney. Mikė Pūkuotukas. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-414-218-5

Vištytė ir gaidelis : lietuvių pasaka [su psichologo komentarų / piešė Tadas Adomavičius]. – [Kaunas] : Jūsų flintas, 2010 ([Kaunas] : Spaudos praktika). – [16] p. : iliustr. + 1 lap. komen-taro voke. – Tiražas 10 000 egz. – ISBN 978-609-419-094-0

PARENĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ.

LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

Savaitės filmai

„Tūnų tamsoje“

Mergaitė****

Šiltą 1981-ųjų vasarą dešimtmetė mergaitė lieka namuose su teta. Jos tėvai išvyko į Afriką vykdyti ilgalaikės humanitarinės misijos. Mergaitė prižiūrinti jauna teta netrukus taip pat iškeldama su vyriškiu, pažadėjusi sugrįžti po poros dienų. Vasara bėga, mergaitė niekam nesako, kad liko namuose visiškai viena. Po truputį ji atranda dažnai absurdišką ir nerūpestingą suaugusiųjų pasaulį. Frederiko Edfeldto filmas buvo apdovanotas Berlyno kino festivalyje už geriausią debiutą. Vaidina Blanca Engström, Shanti Rooney, Annika Hallin (Švedija, 2009). (Vilnius)

Prancūziška apgaulė***

Pierre's Salvadori gimė 1964 m., tačiau bet kuris mūsų dienų kino maištininkas galėtų pasakyti, kad Salvadori kuria „tėtušų kiną“. Ir jis būtų visiškai teisus. Nors galbūt tiksliau būtų jo filmus vadinti „mamyčių kinu“, nes jie pirmiausia skirti moterims. Filmo herojė Emili, kurią vaidina „tokia prancūziška“ Audrey Tautou, vieną dieną gauna meilės laišką ir vos neišmetusi jo į šiukšlių dėžę nusprendžia jį persiųsti savo mamai (Nathalie Baye), negalinčiai susitaikyti su tuo, kad ją paliko vyras. Laiško autorius yra nedrąsus Emili bendradarbis (Sami Boujila), kuris, žinoma, nesitikėjo, tokios slapta mylimos moters reakcijos. Bet įvykiai jau pradėjo tekėti kita vaga... (Prancūzija, 2010). (Vilnius, Klaipėda)

Raudonkepuraitė**

Kas pasikeis, kai Raudonkepuraitė iš vaiko virs gražia jauna moterimi? Ar nauja Holivudo idėja, kurią pirmajai patikėta įgyvendinti Catherine Hardwicke, prigis ir nuo šiol filmuose matysime smarkiai paaugusios Coliukes, karalaitės ant žirnio, Snieguoles ir kitų žinomų pasakų personažus? Šiame filme Raudonkepuraitė yra Valeri (Amanda Seyfried), kuri gyvena kaime, iš visų pusių apsuptame tamsaus miško. Miške siautėja vilkolakis, jam kaimo gyventojai kas mėnesį aukoja gyvūnus. Valeri myli paniurėlį Piterį (Shiloh Fernandez), bet tėvai nutarė ją ištekinti už turtingo Henrio (Max Irons). Valeri ir Piteris planuoja pabėgti, tačiau sužino, kad merginos seserį sudrasė vilkolakis. Kaimo gyventojai pasikviečia vilkolakių gaudytoją Solomoną (Gary Oldman). Medžiotojas įspėja kaimiečius, kad vilkolakis gali būti vienas iš jų. Valeri pradeda įtartai, kad vilkolakis – jos mylimasis. Reginys kraujo, reklamiškai manieringai gražiai vaizdų, raudonos spalvos mėgėjams (JAV, Kanada, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Toras***

Tėvo – dievo Odino – išvytas iš dievų šalies Asgardo, griaustinio valdovas Toras mokosi gyventi Žemėje. Čia jis yra daktaras Donaldas Bleikas, atsitiktinai suradęs iš paslaptingo metalo pagamintą kūjį. Bet netikėtai radinys pakais jo išorę ir privers kovoti už žmonijos saugumą. Populiarių amerikiečių komiksą ekranizavo meistrišką Shakespeare'o ekranizacijų („Henrikas VIII“, „Daug triukšmo dėl nieko“) autorius, britų aktorius ir režisierius Kennethas Branagh, o pagrindinius vaidmenis filme sukūrė Natalie Portman, Anthony Hopkinsas, Chrisas Hemsworthas, Tomas Hiddlestonas (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Tūnų tamsoje***

Garsiojo „Pjūklo“ iniciatorius Jamesas Wanas šįkart pasakoja baisią istoriją apie šeimą, kuri įsikuria įtartiname name. Suprantama, kad paranormalūs reiškiniai tyko žmonių kiekviename žingsnyje. Šeima paprasta – tėvas Džošas, jo žmona ir trys vaikai. Netikėtai vyresnįjį šeimos sūnų ištinka koma. Mediumas praneša, jog vaiko siela atsідūr us tarp gyvenimo ir mirties. Tėvas turi palikti savo kūną ir persikelti ten, kur yra jo sūnaus siela. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Patrickas Wilsonas, Rose Byrne, Barbara Hershey (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, * – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

6–10 d. – Toras (3D, JAV) – 14, 17.20, 20.30, 21.30; 11 d. – 14, 21.30; 12 d. – 14, 17.20, 20.30
6–12 d. – Magiški fejų Vinksių nuotyčiai (3D, JAV) – 11.15, 13.30, 16, 18.45
Tūnų tamsoje (JAV) – 11.40, 14.15, 17, 19.30, 21.45
14 d. – R. Wagnerio „Valkirija“
Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19 val.
11 d. – Kunigas (3D, JAV) – 19, 22 val.; 12 d. – 21.30

6–12 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 11, 13.45, 16.30, 19.15, 22 val.

6, 9–12 d. – Prancūziška apgaulė (Prancūzija) – 14.45, 17, 19.15, 21.45; 7, 8 d. – 12.30, 14.45, 17, 19.15, 21.45
6–12 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 11.30, 14, 16.45, 19, 21.15
6 d. – Rio (JAV) – 14.40, 17.30, 20.15; 7–12 d. – 12, 14.40, 17.30, 20.15
6–11 d. – Rio (3D, JAV) – 11 val.
6, 9–12 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 15.15, 18.45, 21.30; 7, 8 d. – 12.15, 15.15, 18.45, 21.30
6, 9–12 d. – Vaikams viskas gerai (JAV) – 15.30, 18.20, 21 val.; 7, 8 d. – 12.50, 15.30, 18.20, 21 val.

6–11 d. – Išėjties kodas (JAV, Prancūzija) – 13.30, 15.45, 18.15, 20.45; 12 d. – 15.45, 18.15, 20.45
6–12 d. – Op (JAV) – 13.15, 18 val.
Rango (JAV) – 15.30, 20.15

Forum Cinemas Akropolis

6–12 d. – Toras (3D, JAV) – 13.15, 18, 21 val.
Magiški fejų Vinksių nuotyčiai (3D, JAV) – 10.15, 12.45, 15.15
Tūnų tamsoje (JAV) – 11.30, 15, 17.15, 19.30, 21.50
11 d. – Kunigas (3D, JAV) – 19, 22 val.; 12 d. – 22 val.
6–12 d. – Rio (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.30, 20.45
6, 9–12 d. – Išėjties kodas (JAV) – 14.30, 17, 19.15, 21.40; 7, 8 d. – 12.15, 14.30, 17, 19.15, 21.40
6–12 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 10.30, 16, 18.45, 21.30
Raudonkepuraitė (JAV) – 15.45, 18.15, 20.30

6–10, 12 d. – Vaikams viskas gerai (JAV) – 12.30, 17.45

6–10 d. – Jūsų nešvankybė (JAV) – 15.30, 20 val.; 11 d. – 20 val.
6–12 d. – Op (JAV) – 11, 13.30
Devintojo legiono erelis (JAV) – 12, 17.30
Vanduo drambliams (JAV) – 14.45, 20.15

„Skalvijos“ kino centras

6 d. – Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 16.50; 7 d. – 18 val.; 9 d. – 19 val.; 10 d. – 21 val.; 11 d. – 19 val.; 12 d. – 19 val.
6 d. – Potiche. Žmonos maištas (Prancūzija) – 19 val.; 8 d. – 17 val.; 9 d. – 21.10; 11 d. – 21.10

Dėkojame
UAB „Diagnostinės sistemos“
už savaitraščiui suteiktą paramą.
7 MENO DIENOS

6 d. – Tikras išbandymas (JAV) – 21 val.; 8 d. – 20.50; 10 d. – 18.50; 11 d. – 17 val.
7 d. – Tėve mūsų, kuris esi medyje (Prancūzija, Australija, Vokietija, Italija) – 16 val.; 8 d. – 19 val.; 9 d. – 15 val. (seansas senjorams); 10 d. – 17 val.; 12 d. – 21.10
9 d. – Lenkų kino klubas. Triukas (Lenkija) – 17.10
12 d. – Lietuviškas / tarybinis kinas: rekonstrukcija. Zero (rež. E. Vėlyvis) – 17 val.
Ciklas „Karlsono kinas“
7 d. – animacijos dirbtuvėlių filmo premjera – 14 val.
7 d. – Tigrai ir tatuiruotės (Danija) – 15 val.
8 d. – Mergaitė (Švedija) – 15 val.

Pasaka

6 d. – Mažylis Nikolija (Prancūzija) – 17.30; 7 d. – 13, 17 val.; 8 d. – 18 val.; 10 d. – 20.15; 11 d. – 20 val
6 d. – Kazino Džekas (Kanada) – 18 val.
6 d. – Ponas Niekas (Kanada, Belgija, Prancūzija, Vokietija) – 19.15; 7 d. – 21 val.; 8 d. – 15 val.; 9 d. – 18.30; 11 d. – 19.30; 12 d. – 17.15
6 d. – Maži Dideli Dalykai (rež. P. Rakštikas, D. Meilus) – 20.30; 7 d. – 14 val.; 8 d. – 14.30; 9 d. – 19 val.; 10 d. – 11 val.
6, 12 d. – Biutiful (Ispanija, Meksika) – 21.15; 7 d. – 17.15; 8 d. – 15.15; 9 d. – 18 val.; 10 d. – 20 val.
6 d. – Magiškas Paryžius (Prancūzija) – 22 val.; 7, 8 d. – 20.15; 10 d. – 18 val.; 12 d. – 17 val.
7 d. – savaitgalis su „Pasaka“ – 12.15
7 d. – Šeima (Danija) – 15 val.; 8 d. – 18.15; 9 d. – 21 val.; 11 d. – 17.30
7 d. – Knygnešys (rež. J. Trukanas) – 16 val.; 9 d. – 17.30; 10 d. – 11, 13.30; 12 d. – 20 val.
7 d. – Tėve mūsų, kuris esi medyje (Prancūzija, Australija, Vokietija, Italija) – 19 val.; 8 d. – 20 val.; 9 d. – 21.15; 11 d. – 19.45; 12 d. – 21 val.

8 d. – Kaip tapti nemirtingu (Vokietija) – 13.15
9 d. – Chebriarchatas (rež. R. Čekuolytė) – 20 val.
10 d. – Labanakt ir sėkmės (JAV) – 17.30
11 d. – Paskutinė joika samių miškuose? (dok. f., Suomija) – 18 val.

Ozo kino salė

6, 7 d. – Horizontas (JAV) – 14, 16 val.
6, 7 d. – Palaidotas gyvas (Ispanija) – 18 val.
9 d. – Mergina su drakono tatuiruote (Švedija, Danija, Vokietija, Norvegija) – 15 val.
9d. – Mergina, kuri žaidė su ugnimi (Švedija, Danija, Vokietija) – 18 val.
10 d. – Mergina, kuri užkludė širšių lizdą (Danija, Švedija, Vokietija) – 15, 18 val.
11 d. – Anarchija Žirmūnuose (rež. S. Drunga) – 14 val.
11 d. – Kvėpavimas (P. Korėja) – 16 val.
11 d. – Aš aptarnavau Anglijos karalių (Čekija) – 18 val.
12 d. – Dubury (rež. G. Lukšas) – 15 val.
12 d. – Žvėris, išeinantis iš jūros (rež. V. Žalakevičius) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas
6 d. – Toras (3D, JAV) – 13, 15.45, 18, 21.15, 23.59; 7 d. – 13, 15.45, 21.15, 23.59; 8–12 d. – 13, 15.45, 18, 21.15
8–12 d. – Magiški fejų Vinksių nuotyčiai (3D, JAV) – 10.10, 12.45, 15.30

6, 7 d. – Tūnų tamsoje (JAV) – 11.30, 14.15, 16.45, 19.15, 21.30, 23.45; 8–12 d. – 11.30, 14.15, 16.45, 19.15, 21.30
10 d. – Valandos (JAV) – 17.45
6–12 d. – „Vokiečių kino dienos 2011“
11 d. – Kunigas (3D, JAV) – 19, 22 val.; 12 d. – 22 val.
6–12 d. – Rio (JAV) – 11.15, 13.30, 16, 18.45, 21 val.; Rio (3D, JAV) – 10.30
Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 10.45, 13.15, 16, 18.30, 21.30; 6, 9–12 d. – Op (JAV) – 15 val.; 7, 8 d. – 12.15, 15 val.
6–10 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 19, 22 val.; 12 d. – 19 val.
7, 8 d. – Rango (JAV) – 12.30
6, 7 d. – Suvaidink mano žmoną (JAV) – 15.15, 22.30; 8–12 d. – 15.15
6–9, 11, 12 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 17.45
6–12 d. – Išėjties kodas (JAV, Prancūzija) – 20.15

KLAIPĖDA

Forum Cinemas
6–12 d. – Toras (3D, JAV) – 12, 18, 21.15
Magiški fejų Vinksių nuotyčiai (3D, JAV) – 10.15, 12.45, 15.30
Tūnų tamsoje (JAV) – 11.15, 13.30, 16.15, 19, 21.45
Prancūziška apgaulė (JAV) – 21 val.
11 d. – Kunigas (3D, JAV) – 19, 22 val.; 12 d. – 21.30
6–12 d. – Rio (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 18.45
Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 15, 18.30, 21.30
6–11 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 15.45, 17.45, 20.15; 12 d. – 15.45, 17.45
6, 9–12 d. – Rango (JAV) – 13.15; 7, 8 d. – 10.45, 13.15
6, 9–12 d. – Op (JAV) – 13 val.; 7, 8 d. – 10.30, 13 val.
6–10, 12 d. – Vanduo drambliams (JAV) – 15.15, 20.30; 11 d. – 15.15
6–10, 12 d. – Jūsų nešvankybė (JAV) – 18.15

ŠIAULIAI

Forum Cinemas
6–10 d. – Toras (3D, JAV) – 15.30, 18.30, 21.45; 11 d. – 15.30, 21.45; 12 d. – 15.30, 18.30
Magiški fejų Vinksių nuotyčiai (3D, JAV) – 10.15, 12.45
Jūsų nešvankybė (JAV) – 14.30, 19.15
11 d. – Kunigas (3D, JAV) – 19, 22 val.; 12 d. – 21.45
6, 9–12 d. – Rio (JAV) – 14, 16.15, 18.45, 21 val.; 7, 8 d. – 11.45, 14, 16.15, 18.45, 21 val.
6–12 d. – Greiti ir įsiutę 5 (JAV) – 12, 15, 18.15, 21.15
Vanduo drambliams (JAV) – 15.15, 18, 20.45
6, 9–12 d. – Op (JAV) – 13 val.; 7, 8 d. – 10.45, 13 val.
6–12 d. – Egzorcizmas (JAV) – 16.45, 21.30

MARIJAMPOLĖ

Spindulys
Didžioji salė
6, 9–12 d. Rango (JAV) – 15, 17.30; 7, 8 d. – 13, 15, 17.30
6–12 d. – Savaitė be žmonių (JAV) – 20 val.
Mažoji salė
6, 9–12 d. – Mano numeris ketvirtas (JAV) – 15.15; 7, 8 d. – 13.15, 15.15
6–12 d. – Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 17.15
6–12 d. – Devintojo legiono erelis (D. Britanija, JAV) – 19.15

Redaktorius – Linas Vildžiūnas
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Dailė – Monika Krikštopaitytė | Muzika – Kamilė Rupeikaitė
Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Sigita Ivaškaitė
Publicistika – Laima Kreivytė | Stilius – Jūratė Malinauskienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaitė
www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926. El. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 1000 egz. Spausdino UAB „Ukmergės spaustuovė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas, Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

